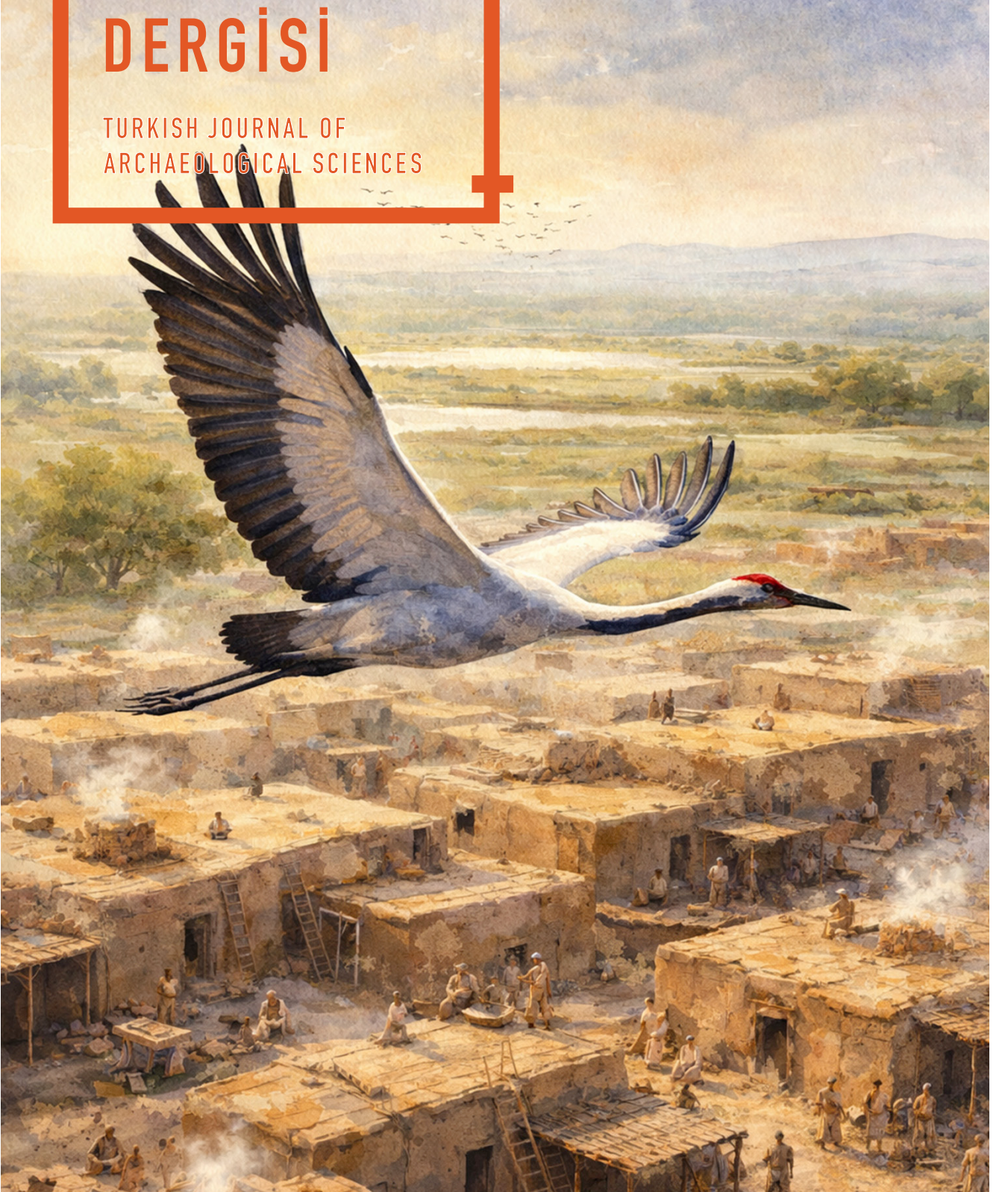

ARKEOLOJİ BİLİMLERİ DERGİSİ

TURKISH JOURNAL OF
ARCHAEOLOGICAL SCIENCES

2026

ISSN 2822-2164

Arkeoloji Bilimleri Dergisi, yüksek akademik ve etik yayıncılık standartlarını benimseyen, uluslararası hakemli bir akademik dergidir ve TÜBİTAK-ULAKBİM TR Dizin’de taranmaktadır. The Turkish Journal of Archaeological Sciences is an international peer-reviewed publication and is indexed in the TÜBİTAK–ULAKBİM TR Index.

ISSN 2822-2164

Editörler / Editors

Güneş Duru Mimar Sinan Fine Arts University, Türkiye

Mihriban Özbaşaran

Yardımcı Editörler / Associate Editors

Brenna Hassett University of Central Lancashire, UK

Melis Uzdurum University of Helsinki, Finland

Sera Yelözer Kılıç Kadir Has University, Türkiye

Fatma Kalkan Koç University, Türkiye

Dil Editörleri / Language Editors

Brenna Hassett (İngilizce / English), University of Central Lancashire, UK

Tuğçe Atalay (Türkçe / Turkish), İstanbul University, Türkiye

Sorumlu Yazı işleri Müdürü / Publishing Manager

Varlık İndere

AYRIBASIM / OFFPRINT

Yapım / Production

Zero Prodüksiyon Kitap-Yayın-Dağıtım San. Ltd. Şti.
Abdullah Sokak, No: 17, Taksim / Beyoğlu 34433 İstanbul - Türkiye
Tel: +90 (212) 244 7521 Fax: +90 (212) 244 3209

E.mail: info@zerobooksonline.com

www.zerobooksonline.com

Tasarım / Design

Adnan Elmasoğlu

Uygulama / Layout Design

Hülya Tokmak

Kapak Fotoğrafı / Cover Photo

Güneş Duru, Yapay zeka üretimi görsel / AI-generated image

Danışma Kurulu / Advisory Board

- Eşref Abay** Ege University, Türkiye
Murat Akar Hatay Mustafa Kemal University, Türkiye
Benjamin S. Arbuckle University of North Carolina, USA
Levent Atıcı University of Nevada, USA
Meriç Bakiler Mimar Sinan Fine Arts University, Türkiye
Anna Belfer-Cohen Hebrew University, Israel
Marion Benz State Department of Archaeology, Switzerland
Rozalia Christidou CNRS, France
Çiler Çilingiroğlu Ege University, Türkiye
Nüzhet Dalfes Istanbul Technical University (emeritus), Türkiye
Caroline Douché University of Oxford, UK
Burçin Erdoğan Akdeniz University, Türkiye
Nigel Goring-Morris Hebrew University, Israel
Metin Kartal Ankara University, Türkiye
Nurcan Kayacan Istanbul University, Türkiye
Moritz Kinzel German Archaeological Institute, Türkiye
Elif Koparal Mimar Sinan Fine Arts University, Türkiye
Susan M. Mentzer University of Tübingen, Germany
Natalie Munro University of Connecticut, USA
Rana Özbal Koç University, Türkiye
Mehmet Somel Middle East Technical University, Türkiye
Mary Stiner University of Arizona (emeritus), USA
Georgia Tsartsidou Ephorate of Palaeoanthropology - Speleology, Greece

İçindekiler / Contents

VI Editörlerden

VII Note from the editors

Araştırma makalesi / Research article

1 Berkay Dinçer

Rastgele Sistematik Örneklemeye ile Paleolitik Buluntu Yerleri
Tespit Edilebilir mi? Batı Afyonkarahisar Paleolitik Çağ Yüzey Araştırması

24 Marta Lorenzon, Paula Gheorghide, Samuel Reinikainen,
Tia Sager, Hussein Al-Sababha, Maher Tarboush,
Antti Lahelma

Digitalizing Materialities: Integrating 3D Documentation at Tall Ya'moun
and Tall al-Assara

42 Ramazan Parmaksız, Beatrice Demarchi, Lisa Yeomans
Birds Through Time in Türkiye: Morphological and Proteomic Approaches
to Archaeological Avifauna

69 Tuba Özçam, Hatice Gönül Yalçın
Derekutuğun Madenci Yerleşiminde Bulunan Hellenistik Dönem
Kalıp Yapımı Kâseler

94 Ahmet Rüstem Ekici, Hakan Sorar
Görünmeyeni Görmek: Artırılmış Gerçeklik ve Arkeolojik Bilginin
Ontolojik Dönüşümü Üzerine Eleştirel Bir Analiz

106	Dorukhan Arslan, Ece Ünal, Pınar Ersoy GlyphTrack: Orman Örtüsü Altında Jeoglif İlişkili Anomalilerin Tespiti İçin Bütünleşik Bir İş Akışı
124	Amaç & Kapsam
125	Aims & Scope
126	Makale Değerlendirme Politikası (Çift Taraflı Kör Hakemlik) ve Yayın Süreci
130	Article Evaluation Policy (Double-Blind Peer Review) and Publication Process
133	Arkeoloji Bilimleri Dergisi Yayın Etiği ve Yayın Politikası
136	Turkish Journal of Archaeological Sciences Publication Ethics and Policies
139	Makale Gönderimi ve Yazım Kılavuzu
142	Article Submission and Author Guidelines

Editörlerden

Elinizdeki altıncı sayımızla herkese yeniden merhaba. Arkeoloji Bilimleri Dergisi'nin TR Dizin kapsamına kabul edilmiş olması, altı yıldır süren emeklerimizin görünürlük kazanması açısından bizler için sevindirici bir gelişme. Bu süreci, başından beri sürdürmeye çalıştığımız ortak üretim anlayışının doğal bir sonucu olarak görüyoruz.

Bu sayı, dördüncü sayıda aldığımız bazı editoryal kararların devamı niteliğinde, kapsamı görece daha geniş bir içerikle hazırlandı. Teknolojik yenilikler, kuramsal ve metodolojik tartışmalar ile arkeolojinin farklı disiplinlerle kurduğu temaslar; günümüz arkeoloji çalışmalarının çeşitliliğini yansıtan örnekler olarak dergide bir araya geliyor. Dergimiz, belirli bir kuruma, yaklaşıma ya da düşünce hattına bağlı kalmaksızın; farklı ölçeklerde ve farklı bakış açılarıyla üretilmiş çalışmaları bir arada sunmayı amaçlıyor. Bu çeşitliliğin, arkeoloji bilimleri için besleyici ve geliştirici olduğuna inanıyoruz.

Altıncı sayımızın da bu açık ve paylaşımcı çerçeveye katkı sunmasını diliyoruz; emeği geçen tüm yazarlarımıza, hakemlerimize ve okurlarımıza teşekkür ediyoruz.

Herkese iyi okumalar.

Note from the editors

We are pleased to once again address our readers with the publication of our sixth issue. The inclusion of the Turkish Journal of Archaeological Sciences in the TR Index constitutes a significant and gratifying development, rendering visible the sustained efforts of the past six years. We regard this achievement as a natural outcome of the collective and collaborative scholarly ethos that has guided the journal since its inception.

This issue has been prepared with a comparatively broader scope, in continuity with certain editorial decisions adopted in the fourth issue. Contributions addressing technological innovations, theoretical and methodological debates, and the intersections established between archaeology and other disciplines are brought together here as reflections of the diversity and dynamism characterizing contemporary archaeological research. Without aligning itself with any particular institution, theoretical framework, or intellectual orientation, the journal seeks to provide a platform from diverse perspectives. We maintain that such plurality constitutes a productive and generative ground for the advancement of archaeological sciences.

We hope that this sixth issue will further contribute to this open and dialogical framework. We extend our sincere thanks to all contributing authors, reviewers, and readers for their valuable support and engagement.

Enjoy your reading!

Derekutuğun Madenci Yerleşiminde Bulunan Hellenistik Dönem Kalıp Yapımı Kâseler

Tuba Özçam^a, Hatice Gönül Yalçın^b

Özet

Bu makalede, Çorum ili Bayat ilçesindeki ‘Derekutuğun Tarihöncesi Madenci Yerleşimi’nde bulunan Hellenistik Dönem kalıp yapımı kâseleri, tipolojik ve bezeme özellikleri açısından incelenmektedir. Yerleşim, Maziönü’nde bulunan ve tarihöncesi dönemlerden itibaren işletilen nabit bakır galerilerinden getirilen cevherin burada işlenmesiyle tanınmaktadır. Ancak Hellenistik Dönem tabakaları ve Hellenistik Dönem’e tarihlenen keramik buluntular nedeniyle, yerleşimin bu dönemde de iskân gördüğü açıktır. Bu çalışmanın kapsamında, kalıp yapımı kâselere ait oldukları belirlenen toplam 20 keramik parçası değerlendirilmiştir.

Hellenistik Dönem kalıp yapımı kâseler, MÖ 3.-1. yüzyıllar arasında Anadolu’da yaygın olarak üretilen, dış yüzeyleri kabartmalarla bezeli, seri üretim kaplar olarak tanımlanmaktadır. Derekutuğun Madenci Yerleşimi’nde bulunan ve makalede incelenen örneklerin dokuzu bitkisel bezemeli, üçü kenar bordürleri bitkisel bezekli, ikisi uzun taç yapraklı, geri kalan örnekler ise figürlü bezemelidir. Bezemelerde palmet, akantus ve stilize bitkisel motifler baskın olup, figürlü örnekler sınırlı sayılarıyla seçkin bir grubu temsil etmektedir.

Yerleşimde Hellenistik Dönem’e ait keramik üretimine işaret eden fırın, kalıp ya da üretim artığı gibi bulguların saptanmamış olması, söz konusu kapların yerel üretimden çok bölgesel ticaret ağları ya da geçiş güzergâhları aracılığıyla yerleşime ulaşmış olabileceğini düşündürmektedir. Bu durum, Derekutuğun Madenci Yerleşimi’nin Hellenistik Dönem’de bölgesel ve bölgeler arası keramik dolaşım ağlarıyla ilişkili bir konumda bulunduğuna işaret etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Derekutuğun, Hellenistik Dönem, kalıp yapımı kâseler, bölgesel ve bölgeler arası keramik dolaşımı, Anadolu arkeolojisi

a Yüksek Lisans öğrencisi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
Tubabetulozcam@gmail.com ; <https://orcid.org/0009-0007-6892-7792>

b Doç. Dr., Süleyman Demirel Üniversitesi, Arkeoloji Bölümü, Prehistorya Anabilim Dalı.
haticeyalcin@sdu.edu.tr ; <https://orcid.org/0000-0002-4559-7790>

Makale gönderim tarihi: 2 Ocak 2026; Makale kabul tarihi: 28 Ocak 2026

Abstract

This paper examines the mold-made bowls of the Hellenistic Period discovered at the 'Derekutuğun Prehistoric Mining Settlement' in Bayat, Çorum Province, in terms of their typological and decorative features. The settlement is primarily known for the processing of native copper ore obtained from galleries located just north of it in Maziönü during the prehistoric period. However, due to its Hellenistic layers and pottery findings dating to the Hellenistic Period, it is obvious that the site was also inhabited during this period. Within the scope of this study, a total of 20 pottery fragments identified as belonging to mold-made bowls were evaluated.

Hellenistic mold-made bowls, produced widely in Anatolia between the 3rd and 1st centuries BC, are defined as mass-produced vessels with embossed decorations on their outer surfaces. Of the examples found at the Derekutuğun Mining Settlement and analyzed in this article, nine feature vegetal decorations, three have vegetal motifs on their rim borders, two are of the long-palmette type, and the remaining examples bear figural decorations. The decorations are dominated by palmettes, acanthus, and stylized vegetal motifs, while the figural examples, due to their limited number, represent a select group.

The absence of evidence indicating Hellenistic Period ceramic production at the settlement, such as kilns, molds, or production waste, suggests that these vessels were more likely brought to the site through regional trade networks or transit routes rather than being locally produced. This indicates that the Derekutuğun Mining Settlement occupied a position connected to both regional and interregional ceramic circulation networks during the Hellenistic Period.

Keywords: Derekutuğun, Hellenistic Period, mould-made bowls, regional and interregional ceramic circulation and networks, Anatolian archaeology

Giriş

Bu makale, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Arkeoloji Anabilim Dalı'nda hazırlanma aşamasında olan 'Derekutuğun Tarihöncesi Madenci Yerleşiminde Bulunan Hellenistik Dönem Kalıp Yapımı Kâseler' başlıklı yüksek lisans tez çalışması kapsamındadır; çalışmanın konusunu oluşturan ve Hellenistik Dönem'e tarihlenen kalıp yapımı kâseler, Derekutuğun Madenci Yerleşimi Erikli Mevkii'nde gerçekleştirilen kazı çalışmaları sırasında bulunmuştur. Çalışmamızda incelenen malzeme daha önce yayımlanmamıştır.

Tarihöncesi Derekutuğun Maden İşletmeleri'ne adını veren Derekutuğun Köyü, konum olarak Çorum il merkezinin (Şekil 1) yaklaşık 75 km batısında, Alacahöyük'ün ise 70 km kuzeybatısında yer almaktadır (Yalçın vd., 2015, 149-150). Miyosen yaşlı sedimanlardan oluşan dağlık bir arazide yer alan Derekutuğun Köyü, Köroğlu Sıradağları'nın güneyinde ve Kızılırmak kavsinin yaklaşık 20 km kuzeyinde konumlanmıştır (Yalçın, 2018, 359).

Derekutuğun Madenci Yerleşimi, Anadolu madencilik tarihinin anlaşılması açısından önemli bir yerleşimdir. Bölgedeki yüzeye yakın maden yatakları olasılıkla Neolitik Çağ'dan itibaren

işletilmiş ve bölge kültürlerinin gelişimine katkı sağlamıştır. Çıkarılan nabit bakır, galerilere yakın konumlanan yerleşimde işlenmiş; bu alan hem üretim hem de madencilerin yaşam alanı olarak kullanılmıştır (Yalçın & İpek, 2011, 66).

Derekutuğun'da Yapılan Kazı ve Araştırmalar

Derekutuğun, adını aldığı köyün doğu kesiminde yer alan Erikli ve Mazıönü mevkilerinde bulunmaktadır (Şekil 2). Derekutuğun Köyü'nün Karanlık Dere ve Mazıönü mevkilerinde yer alan nabit bakır yataklarının bulunduğu maden galerilerinde, eski madencilik izleri saptanmıştır (Yalçın & İpek, 2011, 66). Burada yapılan öncü yüzey araştırmalarının ardından, söz konusu galerilerde ilk sistematik kazı çalışmaları Prof. Dr. Ünsal Yalçın'ın bilimsel danışmanlığında ve Çorum Müzesi başkanlığında, 2009-2011 yılları arasında gerçekleştirilmiştir (Yalçın & İpek, 2012, 12). 2015-2017 yıllarında yapılan ikinci dönem kazılarında Erikli Mevkii'ndeki madenci yerleşmesinde yoğunlaşmıştır; kazılardan elde edilen sonuçlar yayınlanma aşamasındadır (Yalçın vd., 2018, 557-558).

Mazıönü Mevkii Kazı Çalışmaları

Eski maden işletme izlerinin yoğun olduğu Mazıönü Mevkii'nde ilk kazı çalışmaları 2009 yılında başlamıştır (Yalçın & Yalçın, 2019, 117). Burada, güneybatıya yönelen sarp bir yamaç üzerinde yaklaşık iki düzine maden galerisi saptanmıştır (Şekil 3). 2009-2011 ve 2015-2016 kazı mevsimlerinde toplam altı galeri kompleksinde çalışmalar yürütülmüştür (Yalçın vd., 2018, 558). Galeri komplekslerinde İlk Tunç Çağı'na tarihlenen çok sayıda çanak çömlek parçası, birkaç tüm kap ile nabit bakır ve madenci çırası uçları bulunmuş; buna karşılık taş, boynuz ve ahşap madenci aletleri sınırlı sayıda ele geçmiştir (Yalçın & Yalçın, 2019, 117).

Erikli Mevkii Kazı Çalışmaları

Mazıönü Mevkii'nin güneydoğusunda yer alan Erikli Mevkii'nde (Şekil 4), madenlerden çıkarılan cevherin ilk kez işlendiği alanların varlığını belirlemek ve kronolojik yerleşme verilerine ulaşabilmek amacıyla 2015 yılında kazı çalışmalarına başlanmıştır (Yalçın vd., 2018, 559). Erikli Mevkii'nde yüzeyden ele geçen keramik parçaları ile taş yığınları arasında saptanan madenci taş aletleri, burada bir yerleşimin bulunabileceğini düşündürdüğünden kazılara başlanmıştır. Söz konusu kazı çalışmalarında, kaçak kazı faaliyetlerinin yoğun olduğu bölgelere öncelik verilmiştir (Yalçın vd., 2017, 576).

Derekutuğun'da Saptanan Dönemler

Erikli Mevkii'de üç ayrı alanda yapılan kazılarda, Roma Dönemi'nden İlk Tunç Çağı'na uzanan farklı dönemlere ait mimari kalıntılar, çanak çömlek ve diğer küçük buluntular açığa çıkmıştır. Yanı sıra, sınırlı bir alanda ve kısıtlı bir zaman çerçevesinde gerçekleştirilmiş sondajlarda,

yerleşimin en erken tabakalarının Kalkolitik Çağ'a tarihlendirildiği anlaşılmıştır (Yalçın vd., 2018, 559).

Erikli Mevkii I, II ve III açmalarında yapılan kazılarda ele geçen buluntular ve mimari kalıntılar, çeşitli dönemlere tarihlenmektedir. Bu tarihlendirme, en üstten alta doğru Erken Roma/Erken İmparatorluk Dönemi, Hellenistik Dönem, Orta ve Son Demir Çağı, Asur Ticaret Kolonileri (Karum) Dönemi, İlk Tunç Çağı III-Orta Tunç Çağı I Geçiş Dönemi, İlk Tunç Çağı I-II ve Erken/Orta Kalkolitik Dönem şeklindedir. Yerleşmede Karum Dönemi sonu ile Orta Demir Çağı arasında bir boşluk (hiatus) saptanmıştır (Yalçın vd., 2017, 576-585). Derekutuğun kronolojisi, çok sayıda radyokarbon analiziyle desteklenmiştir.

Derekutuğun Hellenistik Dönem buluntuları arasında yer alan kalıp yapımı kâselerin ayrıntılı verilerine geçmeden önce, bu kâselerin kökeni, gelişimi, kalıplarının üretim tekniği, Antik/Hellenistik Dönem'de üretildikleri başlıca atölyeler ile bu üretimler arasındaki hamur, astar ve biçim farklılıkları gibi temel özelliklere kısaca değinilecektir.

Kalıp Yapımı Kâseler

Hellenistik Dönem keramik grupları içinde önemli bir yer tutan kalıp yapımı kâseler, diğer adıyla "Megara Kâseleri", kulpsuz ve kaidesiz olup genellikle yarım küre biçimli kaplardır. Kalıpta şekillendirilmiş bu kâselerin gövdelerinde bitkisel, geometrik ve figüratif sahnelerden oluşan kabartma bezemeler yer alır. Madalyon (dip), kalyks (bezemeli küresel gövde) ve ağız kenar bandı olmak üzere üç bölümden oluşan bu kâseler (Rotroff, 1982, 3), MÖ 3.yüzyıl sonlarından MÖ 1.yüzyıl ortalarına dek kantharosların yerine içki kabı olarak kullanılmıştır (Bouzek & Jansová, 1974, 15; Rotroff, 1982, 3).

Kâselerin üretildiği çark yapımı yarım küre biçimli kalıplar, kil henüz yumuşakken hazırlanmakta ve kalıbın iç kısmına geometrik, figüratif ve bitkisel motiflerden oluşan damgalar uygulanmaktadır (Edwards, 1956, 86; Rotroff, 1982, 4-5; Thompson, 1934, 452). Üretim sürecinde özellikle bitkisel bezemelere ait ayrıntılar elle işlenir ve kalıplar bu işlemin ardından fırınlanırdı. Pişirilen kalıpların içine kâselerin yapılacağı yumuşak kil yayılır ve kalıp çark üzerinde döndürülerek şekil verilirdi. Böylece kalıbın içindeki bezek, kâsenin dış yüzeyine çıkmış olurdu. Kâseler, kuruma aşamasında kilin çekmesiyle sertleşip küçülünce kalıptan çıkarılırdı. Kalıptan çıkarılan kâselerde bezeklerin bazı ayrıntıları kazıma yoluyla yeniden belirginleştirilirdi. Kâseye ağız kısmı sonradan eklenir ve kâse kurduğunda astarlanarak fırınlanırdı (Rotroff, 1982, 4). Kâselerin fırınlanma sırasında birbirine bitişerek zarar görmemesini sağlamak amacıyla aralarına kilden yapılmış halkalar yerleştirildiği, bu halkaların izlerinin ise bazı örneklerin madalyon bölümünde kırmızı renkli halka biçiminde görüldüğü saptanmıştır (Rotroff, 1982, 5). Bu tür kalıpları yansıtan bir dizi örnek, 2025 mevsimi kazılarında Pisidia Antiokheia Antik Kenti'nde bulunmuştur (M. Özhanlı, kişisel görüşme, 23 Ocak 2025).

Bendorf, 1883 tarihli çalışmasında Atina-Megara’da bulunan kâse kalıplarını Megara’ya özgü bir grup olarak tanımlamış ve Megaralılar tarafından kullanılan kâseyi anlatırken yer verdiği “γυάλας” (gualas) sözcüğüne dayanarak bu kaplar için “Megara Kâseleri” adını kullanmıştır (Bendorf, 1883, 117-118). “Kâse” ya da “küçük kap” anlamına gelen ve Eski Yunanca bir sözcük olan *gualas*ın Megara’ya özgü olması, Bendorf’un bu adlandırmayı tercih etmesinde belirleyici olmuştur. Ancak kalıp yapımı kâselerin Hellenistik Dönem’de Akdeniz ve Karadeniz kentlerinde de yoğun olarak kullanıldığının anlaşılması, bu adlandırmanın, kapların yalnızca Megara’ya ait olduğu izlenimini verdiği gerekçesiyle eleştirilmesine yol açmış ve “Megara Kâsesi” şeklindeki adlandırma giderek terk edilmiştir (Çorbacı, 2023, 224). Buna göre, Megara kâseleri Hellenistik Dönem kalıp yapımı kâselerin erken ve tipolojik olarak belirgin bir alt grubunu oluşturur. Dolayısıyla, Megara kâseleri Hellenistik Dönem kalıp yapımı kâseler arasında yer alırken, Hellenistik Dönem kalıp yapımı kâselerin tamamını “Megara Kâsesi” olarak adlandırmak terminolojik ve kronolojik açıdan sakıncalıdır.

Bu nedenle bazı araştırmacılar, söz konusu kâseleri kökenlerine değil yapım tekniklerine göre adlandırmayı yeğlemiştir. Schwabacher “Hellenistik Kabartmalı Keramik” (Schwabacher, 1941, 182), Waagé “Kalıplanmış Kâse” (Waagé, 1948, 29), Edwards “Kalıplanmış Kabartmalı Kâse” (Edwards, 1975, 150), Rotroff “Kalıp Yapımı Kâse” (Retroff, 1982, 2–3) ve Rotroff ile Oliver ise “Yarım Küre Kalıp Yapımı Kabartmalı Kâse” (Retroff & Oliver, 2003, 91) terimlerini kullanmışlardır. Bu çalışmada da kapların geniş bir coğrafyada üretilmiş ve kullanılmış olması dikkate alınarak, üretim tekniğini esas alan “kalıp yapımı kâse” terimi tercih edilmiştir.

Kalıp yapımı kâselerin ortaya çıkışı ve kronolojisi konusunda ise farklı görüşler bulunmaktadır. Thompson (1934, 457) bu kâselerin Atina’da üretimine MÖ 3.yüzyılın birinci çeyreğinde başladığını belirtirken, Rotroff üretimin MÖ 3.yüzyılın sonuna kadar devam ettiğini ifade etmektedir (Retroff & Oliver, 2003, 92).

Altın ve gümüşten üretilen metal kapların taklitleri olarak ortaya çıkan bu kâseler, metal kaplarda görülen biçimsel standartlaşmanın aksine yeni kap tiplerinin gelişmesine katkı sağlamıştır. Atina’da MÖ 3.yüzyılın üçüncü çeyreğinde, III. Ptolemaios Euergetes döneminde Mısır ile kurulan ilişkiler doğrultusunda Atinalı çömlekçiler tarafından üretilmeye başlanan bu örneklerin (Retroff, 1982, 6-13), Mısır kâselerinden etkilendiği görülmektedir (Retroff, 1982, 6-7, 2006, 359; Thompson, 1934, 313-330, 455-457). Metal prototiplerle karşılaştırıldıklarında daha düşük maliyetli olmaları ve düşük fiyatlarına bağlı olarak kolay sağlanmaları nedeniyle kısa sürede Atina dışındaki merkezlere de yayılmışlardır (Retroff, 1982, 10).

MÖ 3.yüzyılın son çeyreğinden itibaren Korinthos, Argos, Elis ve Sparta gibi merkezlerde bu kâselerin yerel üretimine geçildiği anlaşılmaktadır (Edwards, 1956, 1975, 1981). MÖ 2.yüzyıl boyunca söz konusu üretimlerin kapsamı giderek genişlemiş ve kâseler Akdeniz havzasının tamamına yayılmıştır. Üretildikleri merkezlere bağlı olarak biçim ve bezeme açısından çeşitlilik

gösteren bu kapların, Ege Adaları'ndan Karadeniz'e, Makedonya'dan İtalya ve Anadolu'ya, Kuzey Afrika, Mısır ve Suriye üzerinden Afganistan'a kadar uzanan geniş bir coğrafyada üretildiği saptanmıştır (Öz, 2022, 117). Bu geniş yayılım alanının, Büyük İskender'in fetihleri ve onun ardılları tarafından şekillendirilen Hellenistik Dünya ile büyük ölçüde örtüşmesi, kalıp yapımı kâselerin Hellenistik Dönem dünya görüşünün ve kültürel birlikteliğinin maddi bir yansıması olarak değerlendirilmesine olanak tanıdığı da öne sürülebilir.

Söz konusu kaplar arasında Attika ve Delos tipi kâseler, Hellenistik Dönem boyunca en yaygın form gruplarını oluşturmaktadır (Rotroff, 1982, 14; Thompson, 1934, 454). Attika tipi kâseler derin gövdeli olup dudakları dışa doğru hafifçe genişlerken (Rotroff, 1982, 32, 34-35), Delos tipi kâseler daha sık bir biçime ve içe eğimli dudak yapısına sahiptir (Thompson, 1934, 454). Anadolu'da genelde Delos tipi olarak adlandırılan kâselerin ise gerçekte Ephesos-İon atölyeleri tarafından üretilen bir grup olduğu ortaya çıkmıştır (Mitsopoulos-Leon, 1991, 69-70). Kalıp yapımı kabartmalı kâselerin kullanımı, Roma Dönemi'nde MÖ 1.yüzyılın ortalarından itibaren sigillata üretiminin yaygınlaşmasıyla birlikte azalmaya başlamıştır (Rogl, 2014, 135).

Derekutuğun Tarihöncesi Madenci Yerleşimi Kalıp Yapımı Kâseler

Farklı merkezlerden ele geçen kalıp yapımı kâseler üzerine çok sayıda çalışma bulunmaktadır. Bu çalışmada ise Derekutuğun Tarihöncesi Madenci Yerleşimi'nde 2015-2017 kazı mevsimlerinde, ağırlıklı olarak Erikli Mevkii'nde yürütülen kazılar sırasında ele geçen kalıp yapımı kabartmalı kâselere ait 20 örnek değerlendirilmiştir. İncelenen kâseler, gövde dış yüzeylerindeki bezeme türleri esas alınarak sınıflandırılmıştır. Bu doğrultuda Derekutuğun kalıp yapımı kâseleri; bitkisel bezemeli kâseler, kenar bordürleri bitkisel bezekli kâseler, uzun taç yapraklı kâseler ve figürlü bezemeli kâseler olmak üzere dört ana gruba ayrılmıştır. Örneklerin tarihlendirilmesinde Derekutuğun Tarihöncesi Madenci Yerleşimi'nin stratigrafik verileri dikkate alınmış, ayrıca Anadolu'nun antik kıyı yerleşmelerinde bulunan bazı örneklerden karşılaştırma amacıyla yararlanılmıştır.

Bitkisel Bezemeli Kâseler (Şekil 5: 1-9, Ek 1-9)

Derekutuğun Madenci Yerleşmesi'nde ele geçen ve bu gruba ait olan toplam 14 adet kâse parçası bu çalışma kapsamında değerlendirilmiştir. Bu örneklerin dokuzu bitkisel bezemeli kâseler grubuna dâhil edilmiştir. Söz konusu grubun yedi örneği gövde parçası, iki örneği ise dip parçasıdır (Şekil 5: 1-9). Kalan beş örnek, bitkisel bezemeli kâselerin alt tipleri olarak ele alınmış; kenar bordürleri bitkisel dekorlu kâseler grubunda yer alan iki örneğin "S" kıvrımlı ve dışa dönük dudak yapısına sahip olduğu, bir örneğin ise gövde parçası olduğu belirlenmiştir (Şekil 6: 10-12). Ayrıca, daha geç bir dönemde ortaya çıkan uzun taç yapraklı kâseler grubuna ait iki dip parçası da ayrı bir başlık altında incelenmiştir (Şekil 7: 13-14).

Birçok üretim merkezinde yaygın olarak görülen bitkisel bezemeli kalıp yapımı kâselerin Derekutuğun'da ele geçen örneklerinde çeşitli bezemeler dikkat çekmektedir. Bu örneklerde, akantus yaprakları arasında kıvrık dal motifleri (Şekil 5: 1), madalyon çevresinde stilize palmet ve sarmaşık dalları (Şekil 5: 2-3), geniş yaprak motifleri ile palmetler arasında astragal dizileri (Şekil 5: 4, 6) yer almaktadır. Ayrıca ağız kenar bandı yivlerle sınırlandırılmış ve gövdesinde meyve motifi bulunan, küçük palmet ve saksı içinde üç adet eğrelti otu bezemeleri bulunan örnekler (Şekil 5: 5, 8, 9) ile asma dalından sarkan üzüm salkımı motifleri de yer almaktadır (Şekil 5: 7).

Bitkisel bezemeli kalıp yapımı kâseler, erken örnekler arasında yer almaktadır. Bu tipe ait örnekler Atina Agorası'nda MÖ 3.yüzyılın ilk (Thompson, 1934, 457) ya da son çeyreğine (Rotroff, 1982, 18), Korinthos'ta MÖ 3.yüzyılın ikinci yarısına (Edwards, 1975, 155-156), Ephesos'ta ise MÖ 2.yüzyılın ikinci çeyreği ile MÖ 1.yüzyılın ilk yarısına tarihlendirilmektedir (Mitsopoulos-Leon, 1991, 67). Anadolu'da bu grubun üretim başlangıcı kesin olarak bilinmemekle birlikte Batı Anadolu'da Ephesos ve Kyme için MÖ 200, Pergamon'da MÖ 2.yüzyılın ikinci çeyreği, Labraunda'da ise MÖ 2.yüzyılın ikinci yarısı önerilmektedir (Bouzek & Jansová, 1974; Ersoy, 2013, 33).

Kenar Bordürleri Bitkisel Bezemeli Kâseler (Şekil 6: 10-12, Ek 10-12)

Bu başlık altında, yalnızca ağız kenar bandı ve bordür bezemeleri korunmuş örnekler değerlendirilmiştir. Çalışmada bu gruba ait üç örneğe yer verilmiştir.

Bezeme bakımından çeşitlilik gösteren örneklerden (Şekil 6: 10) 10 cm ağız çapına sahip olup, kırmızı astarlı ve hafif içe çekik "S" profilli dudak yapısına sahiptir. Ağız kenarı, yatay bir friz içinde düzenlenmiş makara dizisi ile sınırlandırılmıştır; bunun altında yer alan gövde frizinde stilize palmet motifleri kullanılmıştır. (Şekil 6: 11) ise 14 cm ağız çapına, dışa açılan "S" profilli dudak yapısına sahip olup, ağız kenarının hemen altında yer alan paralel kabartma yivler, bezemesiz ağız bölümü ile bitkisel bezemeli frizi ayıran bir çerçeve oluştururken, gövde frizinde stilize palmet dizisi tercih edilmiştir. Bir başka örnekte ise (Şekil 6: 12) ağız kenarının altındaki yatay kabartma banttıktan sonra, gövde frizinde sarmaşık yaprağı motifinin kullanıldığı görülmektedir.

Uzun Taç Yapraklı Kâseler (Şekil 7: 13-14, Ek 13-14)

Madalyon çevresinden ağız kenar bandına kadar alt gövdesi yuvarlak uçlu, uzun taç yapraklarla bezeli bu kâse tipi, ilk kez Atinalı çömlek ustaları tarafından MÖ 2.yüzyılın ikinci çeyreğinde üretilmiş olup, kökeninin metal kaplara dayandığı düşünülmektedir (Rotroff, 1982, 34; Rotroff & Oliver, 2003, 122).

Uzun taç yapraklı kâseler grubundan seçilen iki örnek bu çalışmada incelenmiştir. Her iki örnekte de taç yaprakların üst kısımları eksik olduğundan uçlarının biçimi kesin olarak

belirlenmemektedir; ancak benzer örnekler dikkate alındığında yuvarlak uçlu oldukları düşünülebilir. Madalyonda, merkezde tek nokta çevresinde dört yapraklı, olasılıkla akantus motifi; gövdede ise uzun taç yapraklar yer almaktadır (Şekil 7: 13). Bezemesiz madalyona sahip diğer kâsede ise kalyks, aralıklı ve düzenli sıralanmış uzun taç yapraklarla bezenmiştir (Şekil 7: 14).

Figürlü Kâseler (Şekil 8: 15-20, Ek 15-20)

Figürlü kâselerde genellikle mitolojik ya da gündelik sahneler işlenmiş olup, insan, hayvan ve mitolojik figürler sıkça görülmektedir. Bu kâse grubunda bezemenin odak noktasını insan ve hayvan figürleri oluşturmaktadır (Rotroff, 1982, 19). Derekutuğun Madenci Yerleşmesi'nde ele geçen figürlü kâse örneklerinin tamamı hayvan betimlidir. Bu gruba ait sekiz örnek, makalede bezeme özellikleri açısından değerlendirilmiştir. Ağız kenar bandı yivlerle sınırlandırılmış örneklerde farklı hayvan figürleri yer almaktadır. Bu grupta, başı cepheden, gövdesi profilden betimlenmiş bir inek (?) figürü (Şekil 8: 15), art arda dizilmiş iki toynaklı hayvan figürü (eşek, at?) (Şekil 8: 16) ve baş kısmı, kulakları ile yeleli belirgin biçimde işlenmiş aslan başı (Şekil 8: 17) görülmektedir. Bir diğer örnekte ise uçuş hâlinde betimlenmiş bir kuş figürü ile bunun altında, türü kesin olarak belirlenemeyen bir hayvan başının bir bölümü yer almaktadır (Şekil 8: 18). Diğer örneklerde, muhtemelen suda yüzerken tasvir edilmiş üç ördek figürü (Şekil 8: 19) ile baş ve üst gövde kısmı korunmuş, bir ördek ya da kaz figürü bulunmuştur (Şekil 8: 20).

Figürlü bezemeye sahip kâselerin, çam kozalağı, küçük yaprak ve bitkisel bezemeli örneklerle eş zamanlı olarak üretilmeye başlandığı bilinmektedir. Figürlü kâselerin MÖ 3.yüzyılın son çeyreğinde ortaya çıktığı ve MÖ 2.yüzyılın sonlarına kadar üretildiği belirtilir (Rotroff, 1982, 19). Atina'da ise uzun taç yapraklı bezemeli kâselerin üretime girmesiyle birlikte figürlü kâselerin kullanımının azaldığı anlaşılmaktadır (Edwards, 1981, 196). Anadolu'da ele geçen figürlü kâselerde ise özellikle hayvan betimlerinin öne çıktığı; Teos, Pergamon ve Ege-Kuzeybatı Anadolu örneklerinde kuş, ördek ve aslan gibi figürlerin yaygın olarak kullanıldığı görülmektedir (Rotroff, 1982; Rotroff & Oliver, 2003; Tamsü Polat, 2016).

Sonuç ve Değerlendirme

Hellenistik Dönem keramik grupları içinde önemli bir yere sahip olan kalıp yapımı kabartmalı kâselerin Derekutuğun örnekleri, sayıca sınırlı olmalarına karşın biçim ve bezeme açısından dikkate değer ölçüde zengin bir repertuvar sunmaktadır. Çalışmamız kapsamında iki ağız ve üç dip olmak üzere toplam beş adet kalıp yapımı kâse profili ile 15 adet kabartmalı gövde parçası değerlendirilmiştir. İncelenen kalıp yapımı kâseler, biçim ve bezeme özellikleri bakımından Anadolu genelinde yaygın olan Hellenistik Dönem keramik geleneğiyle büyük ölçüde örtüşmektedir. Bu çerçevede, başta Ephesos, Metropolis ve Pergamon olmak üzere Batı Anadolu'daki Hellenistik merkezlerden bilinen benzer örnekler aracılığıyla tarihlendirme önerileri yapılmıştır. Bununla

birlikte, söz konusu değerlendirmelerin yalnızca Anadolu'nun kıyı bölgeleriyle sınırlı tutulması gerektiği açıktır. Nitekim Derekutuğun'a coğrafi olarak daha yakın konumda bulunan Orta Anadolu ve Karadeniz bölgelerindeki bazı yerleşimlerde de benzer kalıp yapımı kâselerin ele geçtiği bilinmektedir. Bu bağlamda, Alişar Höyük (Schmidt, 1933; von der Osten, 1937), Çankırı Kalesi ve Paphlagonia Bölgesi yerleşimleri (Matthews vd., 2009) ile Sivas Ziyaretsuyu (Abdioğlu, 2007; Ortaç, 2006) gibi merkezlerden bilinen buluntular, Derekutuğun örneklerinin bölgesel bağlam içinde değerlendirilmesine olanak sağlamaktadır. Özellikle Alişar Höyük'te ele geçen ve ekler bölümünde karşılaştırması yapılan örnekler (Ek 5,10) Derekutuğun buluntularının Orta Anadolu'nun iç kesimlerindeki Hellenistik Dönem keramik dolaşımıyla da ilişkili olabileceğini düşündürmektedir.

Derekutuğun Madenci Yerleşmesi deniz seviyesinden yaklaşık 1000 m yükseklikte, ulaşımı oldukça güç bir konumda yer almasına rağmen yalnızca yerel ve günlük yaşamda kullanılan keramiklerin değil, aynı zamanda ince işçilikli ve estetik kaygısı yüksek kalıp yapımı kâselerin de kullanımda olduğunu göstermesi açısından dikkat çekicidir.

Tarihöncesi nabit bakır galerileri ile tanınan Derekutuğun (Erikli) Madenci Yerleşmesi'nde Hellenistik Dönem'e tarihlenen bu tür keramik kapların bulunması, yerleşmenin ekonomik ve sosyo-kültürel yapısına ilişkin önemli ipuçları sunmaktadır. Hellenistik Dönem'de yapılan metalürjik faaliyetlerle ilgili olarak toplanan bulgu ve buluntular değerlendirme aşamasında olduğundan, bu konuda henüz somut verilere değinilememektedir (Ü. Yalçın, kişisel görüşme, 28 Eylül 2025). Derekutuğun'un yalnızca Antik Dünya merkezi dışında (periferide) bir üretim alanı değil, aynı zamanda bölgelerarası ticaret ve değişim ağlarına dâhil bir yerleşme olduğu anlaşılmaktadır. Bu ağlar aracılığıyla, büyük kentlerde üretilen ya da bu merkezlerin üretim anlayışını yansıtan keramiklerin, zorlu coğrafi koşullara sahip madenci yerleşmelerine kadar ulaştırılabildiği söylenebilir.

Öte yandan bu tür kalıp yapımı kâselerin varlığı, yerleşme içindeki sosyal uygulamalar ve hiyerarşik düzen ilişkileriyle de bağlantılıdır. Madencilik etkinliklerini yöneten ya da denetleyen grupların, kent merkezleriyle kurdukları ekonomik, ticari ve kültürel ilişkiler çerçevesinde, gündelik kullanımın ötesinde anlamlar taşıyan kapları tercih etmiş olmaları olasıdır. Bu kâseler, yalnızca işlevsel nesneler olarak değil, aynı zamanda Hellenistik Dönem dünya algısının bir parçası olmanın ve bu dünya ile kurulan bağların maddi yansımaları olarak da değerlendirilmelidir.

Sonuç olarak bu çalışma, Hellenistik Dönem kalıp yapımı kabartmalı kâselerin buluntu yerlerinin yalnızca büyük ve kentsel merkezlerle sınırlı olmadığını, küçük ve ulaşımı güç yerleşmelerde de dolaşımda olduğunu ortaya koymaktadır. Derekutuğun örneği, Anadolu'da öncelikle hammadde ticaretine bağlı olarak gelişen bölgelerarası keramik dolaşımının kapsamını yeniden düşünmeyi gerektirmekte; Hellenistik Dönem'de keramik dağılımının yerleşim hiyerarşisi,

ulaşım ağları ve yerel kullanım biçimleriyle birlikte ele alınmasının önemini açık biçimde vurgulamaktadır.

Teşekkürler

Bu çalışmanın hazırlanmasında değerli katkıları nedeniyle makalemizi inceleyip düzeltmeler yapan Prof. Dr. Ünsal Yalçın'a ve Orta Anadolu ile Karadeniz bölgelerindeki bazı buluntu yerlerinde bulunan Hellenistik Dönem kalıp yapımı kâseler konusunda verdiği bilgilerle çalışmamıza bilimsel katkı sağlayan Boğazköy Müzesi Müdürü arkeolog Resul İbiş'e teşekkür ederiz.

Kaynakça

- Abdioğlu, E. (2007). *Sivas Ziyaretsuyu Hellenistik ve Roma Dönemi seramikleri* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Gazi Üniversitesi.
- Benndorf, O. (1883). *Griechische und sizilische Vasenbilder III*. Berlin.
- Bouzek, J., & Jansová, L. (1974). Megarian Bowls. In J. Bouzek (Ed.), *Anatolian Collection of Charles University (Kyme I)* (pp. 13-76). Praha.
- Çorbacı, H. (2023). Eskişehir Eti Arkeoloji Müzesi Kalıp Yapımı Kâseler ve Kalıplı Skyphos. *Anatolian Research* 27, 221-242. <https://doi.org/10.26650/anar.2022.1102210>
- Edwards, C. (1981). Corinth 1980: Molded Relief Bowls. *Hesperia* 50(2), 189-210. <https://doi.org/10.2307/148015>
- Edwards, G. R. (1956). Hellenistic Pottery. *Small Objects from Pnyx 2*, Hesperia Supplement 10 (pp. 83-112). Princeton.
- Edwards, G. R. (1975). Corinthian Hellenistic Pottery. *Corinth* 7.3. Princeton.
- Ersoy, A. (2013). Smyrna / İzmir Kazıları Kalıp Yapımı Kâseleri ve Kabartmalı Kaplar. *Türkiye Bilimler Akademisi Kültür Envanteri Dergisi* 11, 31-50.
- Goldman, H. (1950). *Excavations at Gözlü Kule, Tarsus. Vols. I–II*. Princeton University Press.
- Matthews, R., Metcalfe, M., & Cottica, D. (2009). Landscapes with figures: Paphlagonia through the Hellenistic, Roman and Byzantine periods (330 BC–AD 1453). In R. Matthews & C. Glatz (Eds.), *At Empires' Edge: Project Paphlagonia: Regional Survey in North-Central Turkey* (pp. 173-226). British Institute at Ankara.
- Metzger, I. R. (1969). *Die Hellenistische Keramik in Eretria (Eretria II)*. Verlag A.G.
- Mitsopoulos-Leon, V. (1991). *Die Basilika am Staatsmarkt in Ephesos. Kleinfunde 1. Teil, Keramik hellenistischer und römischer Zeit (FiE 9,2/2)*. Wien.
- Ortaç, M. (2006). BTC ham petrol boru hattı projesi Sivas-Akpınar Köyü-Ziyaretsuyu mevkii kurtarma kazısı 2004. 27. *Kazı Sonuçları Toplantısı* 1, 339-350.
- Orton, C., Tyers, P. & Vince, A. (2013). *Pottery in Archaeology*. Cambridge University Press.
- Öz, C. (2022). Myra Tiyatrosunda Ele Geçen Hellenistik Dönem Kalıp Yapımı Kabartmalı Kâseler. *Cedrus* 10, 113-138. <https://doi.org/10.13113/cedrus.202206>.
- Picon, M. (1984). Le traitement des données d'analyse. In T. Hackens & M. Schvoerer (Eds.), *Datation-caractérisation des céramiques anciennes: Cours intensif européen, Bordeaux-Talence 1981* (pp. 379–399). Presses du CNRS.

- Rogl, C. (2014). Mouldmade Relief Bowls from Ephesos – The Current State of Research. *Black Sea Studies* 16, 113-139.
- Rotroff, S. I. (1982). *Hellenistic Pottery: Athenian and Imported Moldmade Bowls*. The Athenian Agora XXII. New Jersey.
- Rotroff, S. I. (2006). The Introduction of the Moldmade Bowl Revisited: Tracking a Hellenistic Innovation. *Hesperia* 75(3), 357-378. <https://doi.org/10.2972/hesp.75.3.357>
- Rotroff, S. I. & Oliver, A. Jr. (2003). *The Hellenistic Pottery from Sardis: The Finds through 1994*. Archaeological Exploration of Sardis Monograph 12, Cambridge London.
- Sagona, A., Pemberton, E., & McPhee, I. (1991). Excavations at Büyüktepe Höyük, 1990: First Preliminary Report. *Anatolian Studies* 41, 145-158. <https://doi.org/10.2307/3642937>
- Sagona, A., Pemberton, E., & McPhee, I. (1992). Excavations at Büyüktepe Höyük, 1991: Second Preliminary Report. *Anatolian Studies* 42, 29-46. <https://doi.org/10.2307/3642948>
- Schmidt, E. F. (1933). *The Alishar Hüyük: Seasons of 1928 and 1929. Part II*. The University of Chicago Press.
- Schwabacher, W. (1941). Hellenistische Reliefkeramik im Kerameikos. *American Journal of Archaeology* 45(2), 182-228.
- Stewart, S. M. (2010). *Gordion After the Knot: Hellenistic Pottery and Culture*. [Unpublished doctoral dissertation]. University of Cincinnati.
- Tamsü-Polat, R. (2016). Mold Made Bowls from Teos Hellenistic City Wall Excavations. *Colloquium Anatolicum* 15, 108-131.
- Thompson, H. A. (1934). Two Centuries of Hellenistic Pottery. *Hesperia* 3, 311-480.
- Von der Osten, H. H. (1937). *The Alişar Hüyük. Seasons of 1930-32. Part III*. The University of Chicago Press.
- Waagé, F. O. (1948). Hellenistic and Roman Tableware of North Syria. *Antioch-on-the-Orontes* 4.1, 1-60.
- Yalçın, H. G. (2018). *Derekutuğun Madenci Yerleşimi 2016 Kazı Mevsimi Keramik Buluntuları*, 33. *Arkeometri Sonuçları Toplantısı* 1, 359-371.
- Yalçın, Ü. & İpek, Ö. (2011). Derekutuğun Tarih Öncesi Maden Galerileri. 1. *Çorum Kazı ve Araştırmaları Sempozyumu*, 65-78.
- Yalçın, Ü. & İpek, Ö. (2012). Derekutuğun Tarih Öncesi Maden Galerileri. 2. *Çorum Kazı ve Araştırmaları Sempozyumu*, 11-31.
- Yalçın, G. & Yalçın, Ü. (2019). Derekutuğun Tarihöncesi Maden Çıraları. *Süleyman Demirel Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi* 2(47), 116-129.
- Yalçın, Ü., Yalçın, H. G., Mass, A. & İpek, Ö. (2015). *Derekutuğun Tarih Öncesi Bakır İşletmeleri*. İçinde Ü. Yalçın, H. & D. Bienert (Eds.), *Kültürlerin Köprüsü Anadolu Uluslararası Sempozyumu Kitabı* (s. 147-184). Bonn.
- Yalçın, Ü., Yalçın, H. G., Ekmen, H. & İpek, Ö. (2017). Derekutuğun Eski Maden İşletmeleri ve Madenci Yerleşmesi 2016 Çalışmaları. 39. *Kazı Sonuçları Toplantısı*, 576-596.
- Yalçın, Ü., İpek, Ö., Yalçın, H. G. & Ekmen, H. (2018). Derekutuğun 2017 Kazı Çalışmaları. 40. *Uluslararası Kazı, Araştırma ve Arkeometri Sempozyumu*, 557-574.
- Yedidağ, T.Y. (2015). Dorylaion Kalıp Yapımı Kâseleri. *Olba XXIII*, 235-272.

Ekler¹

Ek 1 (Şekil 5: 1)

Buluntu Yeri: Er. I'16, 3, a-b/1-2

Tanım: Kalıp yapımı kabartmalı kâseye ait gövde parçası.

Hamur Grubu: ETWhell1b

Buluntu Numarası: 8527

Korunma Durumu: İki parçanın birleşmesinden oluşan, orta büyüklükte gövde parçası.

Üretim Tekniği: Kalıp yapımı. Form bir matris (kalıp) içerisinde biçimlendirilmiş, ağız kenarı ve son düzeltmeleri çark üzerinde tamamlanmıştır.

Bezemesi: Dış yüzeyde tüm gövdeyi kaplayan stilize bitkisel bezeme yer almaktadır. Kompozisyon, dikey ve yatay yerleştirilmiş stilize palmet yapraklarından oluşur. Yapraklar arasında, daha küçük floral öğelerle çevrenilmiş, S-kıvrımlı (volütlü) dar ve kıvrık bir dal/bant motifi dolgu ögesi olarak kullanılmıştır.

Yüzey: Kırmızı astarlı (Glanzton/glossy); astar yüzeye ince bir tabaka halinde uygulanmış olup yer yer aşınmıştır.

Pişirim ve Hamur Özellikleri: Yükseltilmiş fırın ortamında pişirilmiş; sert, ince gözenekli ve pekışık yapılı hamur.

Katkı Maddesi: İyi elenmiş, çok az miktarda mika ve ince kum içeren temiz hamur.

Renk: Hamur: Açık kahverengi-turuncu; Astar: Koyu kahverengi-turuncu.

Benzer Örnekler: Tarsus Gözlükule buluntuları (Goldman, 1950: Lev. 128/145) ve Batı Anadolu (Ephesos/Pergamon) örnekleri ile tipolojik benzerlik gösterir.

Tarihlendirme: Hellenistik Dönem (MÖ 2. yüzyıl).

Ek 2 (Şekil 5: 2)

Buluntu Yeri: Er. VII'17

Buluntu Numarası: 70037.2

Hamur Grubu: ETWhell1b

Tanım: Kalıp yapımı kabartmalı kâseye ait dip parçası.

Korunma Durumu: Dairesel formdaki taban bütünüyle korunmuştur.

Üretim Tekniği: Kalıp yapımı. Form bir kalıp içerisinde şekillendirilmiş, taban merkezi ve çevresindeki düzeltmeler çark üzerinde tamamlanmıştır.

Bezemesi: Kâsenin taban madalyonunda, stilize sarmaşık yaprağı ve yaprağa bağlı dal kalıntıları kabartma olarak işlenmiştir. Bezeme, taban merkezinden dışa doğru yayılan simetrik bir kompozisyon oluşturur.

1 Makalemizin ekler bölümünde yer verilen keramik buluntuların yüzey renklerini, toprak renklerini esas alan bir renk ekine bağlı kalarak harf ve numaralarla vermemeyi, salt optik değerlendirmeye dayalı algılamaya bağlı kalınmasının sakıncalı olabileceği nedeniyle yeğlemediğimizi belirtmek isteriz. Bu bağlamda, Munsell Soil Charts benzeri renk eki kullanılarak ayrıntılı/dakik renk tanımlarının yapılması, eklerdeki renklerin insan gözüyle dakik algılanıp algılanamayacağı konularındaki bilimsel tartışmalar için bkz: Orton vd., 2013; Picon, 1984.

Yüzey: Kırmızı astarlı; astar yüzeye homojen uygulanmış olup, bazı bölgelerde aşınmalar gözlemlenmektedir.

Hamur ve Pişirim: Yükseltilmiş fırın ortamında pişirilmiş; sert, ince dokulu ve pekişik hamur yapısına sahiptir.

Katkı Maddesi: İyi elenmiş, katkı maddesi oldukça az olan temiz bir hamur.

Renk: Hamur: Açık kahverengi-turuncu; iç ve dış yüzey astarı: Canlı kahverengi-turuncu tonlarındadır.

Karşılaştırmalar: Gordion buluntuları (Stewart, 2010: Fig. 240/386) ve Tarsus Gözlükule buluntuları (Goldman, 1950: Lev. 130/161) ile hem tipoloji hem de bezeme açısından benzerlik göstermektedir.

Tarihlendirme: Orta Hellenistik Dönem?

Ek 3 (Şekil 5: 3)

Buluntu Yeri: Er. IV'16

Buluntu Numarası: 8257

Hamur Grubu: ETWhell1b

Tanım: Küçük boyutlu, kalıp yapımı kabartmalı kâseye ait taban ve gövde parçası.

Korunma Durumu: Tabanın yaklaşık yarısı ile bu tabanla birleşen bir gövde parçası korunmuştur.

Üretim Tekniği: Kalıp yapımı; kalıp içinde biçimlendirilmiş, ağız ve gövde düzeltmeleri çark üzerinde tamamlanmıştır.

Bezemesi: Dış yüzeyde, taban merkezinden gövdeye doğru yayılan stilize yaprak ve sarmaşık dallarından oluşan bitkisel kabartma bezeme yer almaktadır. Motifler, Hellenistik Dönem bitkisel bezemeli kâseler grubunun karakteristik özelliklerini yansıtmaktadır.

Yüzey: Kırmızı astarlı; pişirimden kaynaklanan alacalı bir görünüm sergileyen astar, yüzeyde yer yer açık ve koyu tonlar oluşturmuştur.

Hamur ve Pişirim: Oksitleyici atmosferde pişirilmiş; sert, ince dokulu ve pekişik hamur.

Katkı: İyi elenmiş, katkı maddesi oldukça az olan temiz hamur.

Renk: Hamur rengi canlı kahverengi-turuncu; dış yüzey astarı siyaha çalan kahverengi-turuncu; iç yüzey astarı koyu kırmızımsı kahverengi.

Karşılaştırmalar: Ephesos, Büyüktepe ve Eretria buluntuları ile taban madalyonu ve bitkisel bezeme kurgusu açısından benzerlik göstermektedir (Metzger, 1969; Rogl, 2014; Sagona vd., 1991, 1992).

Tarihlendirme: Hellenistik Dönem

Ek 4 (Şekil 5: 4)

Buluntu Yeri: Er. II'17, b-c/1-2

Buluntu Numarası: 20069

Hamur Grubu: ETWhell1b

Tanım: Bitkisel kabartma bezemeli, kalıp yapımı kâseye ait küçük gövde parçası.

Korunma Durumu: Kabartma bezeme öğelerinin açıkça seçilebildiği, küçük boyutlu gövde parçası.

Üretim Tekniği: Kalıp yapımı; kalıp içinde biçimlendirilmiş, çark üzerinde son düzeltmeleri yapılmıştır.

Bezemesi: Dış yüzeyde, yanlardan dikey bir boncuk dizisi ile sınırlandırılmış, uzun-oval formlu stilize yapraklardan oluşan kabartma bezeme yer almaktadır. Bu bezeme düzeni, gövdenin dikey panellere ayrıldığını göstermektedir.

Yüzey: Kırmızı astarlı; astar, özellikle kabartma bezeklerin yüksek kısımlarında yer yer aşınmıştır.

Hamur ve Pişirim: Oksitleyici atmosferde pişirilmiş; sert, ince dokulu ve pekişik hamur.

Katkı: İyi elenmiş, katkı maddesi oldukça az olan temiz hamur.

Renk: Hamur rengi açık kahverengi-turuncu; astar rengi canlı kahverengi-turuncu.

Karşılaştırmalar: —

Tarihlendirme: Hellenistik Dönem

Ek 5 (Şekil 5: 5)

Buluntu Yeri: Er. II'17, 6

Buluntu No: 20062

Hamur Grubu: ETWhell1b

Tanım: Kabartma bezemeli, kalıp yapımı kâseye ait gövde parçası.

Korunma Durumu: Kabartma bezeme öğelerinin açıkça izlenebildiği küçük boyutlu gövde parçası.

Üretim Tekniği: Kalıp yapımı. Kap kalıp içinde şekillendirilmiş, çark üzerinde son düzeltmeleri yapılmıştır.

Bezemesi: Dış yüzeyde, birbirine paralel uzanan iki yatay yivle sınırlandırılmış çizgi yer almaktadır. Bu çizgilerin üzerinde, çapraz konumlanan yivlerle sınırlandırılmış, oval formlu stilize bir meyve (olasılıkla çam kozalağı veya lotus tomurcuğu) bezeme bulunmaktadır.

Yüzey: Kahverengi-turuncu tonlarda astarlı; yüzey büyük ölçüde iyi korunmuştur.

Hamur ve Pişirim: İndirgenmiş fırın ortamında pişirilmiş; sert, ince dokulu ve pekişik hamur.

Katkı: İyi elenmiş, katkı maddesi oldukça az olan temiz hamur.

Renk: Hamur: Açık kahverengi-turuncu; Astar: Koyu kahverengi-turuncu.

Karşılaştırmalar: Alişar ve Büyüktepe buluntuları ile benzerlik göstermektedir (Sagona vd., 1991, 1992; von der Osten, 1937).

Tarihlendirme: Geç Hellenistik Dönem

Ek 6 (Şekil 5: 6)

Buluntu Yeri: Er. I'16

Buluntu No: 8503

Hamur Grubu: ETWhell1b

Tanım: Kabartma bezemeli, kalıp yapımı kâseye ait gövde parçası.

Korunma Durumu: Kabartma bezemenin açıkça seçilebildiği küçük boyutlu gövde parçası.

Üretim Tekniği: Kalıp yapımı. Kap, kalıp içinde biçimlendirilmiş, çark üzerinde son düzeltmeleri yapılmıştır.

Bezemesi: Dış yüzeyde, muhtemelen stilize tomurcukları betimleyen bitkisel motifler yer almaktadır. Bu motifler, üst kısımlarından yatay olarak yerleştirilmiş bir inci dizisi ile sınırlandırılmıştır.

Yüzey: Kahverengi-turuncu tonlarda astarlı; kabartmalı alanlarda yer yer aşınmalar mevcuttur.

Hamur ve Pişirim: Oksitleyici atmosferde pişirilmiş; sert, ince dokulu ve pekişik hamur.

Katkı: İyi elenmiş, katkı maddesi oldukça az olan temiz hamur.

Renk: Hamur: Açık kahverengi-turuncu; Astar: Canlı kırmızımsı kahverengi.

Karşılaştırmalar: Gordion ve Alişar buluntuları ile benzerlik göstermektedir (Stewart, 2010; von der Osten, 1937).

Tarihlendirme: Hellenistik Dönem?

Ek 7 (Şekil 5: 7)

Buluntu Yeri: Er. II'15

Buluntu No: 8019.24

Hamur Grubu: ETWhell1b

Tanım: Kabartma bezemeli, kalıp yapımı kâseye ait gövde parçası.

Korunma Durumu: Kabartma bezemenin net biçimde izlenebildiği çok küçük boyutlu bir parça.

Üretim Tekniği: Kap, kalıp içinde biçimlendirilmiş, çark üzerinde düzeltilmiştir.

Bezemesi: Dış yüzeyde, muhtemelen bir asma dalından sarkan üzüm salkım bezemesi yer almaktadır.

Yüzey: Kahverengi-turuncu tonlarda astarlı; kabartmalı alanlarda yer yer aşınma görülmektedir.

Hamur ve Pişirim: İndirgenmiş fırın ortamında pişirilmiş; sert, ince dokulu ve pekişik hamur.

Katkı: İyi elenmiş, katkı maddesi son derece azdır.

Renk: Hamur rengi açık kahverengi-turuncu; astar rengi kahverengi-turuncu.

Karşılaştırmalar: Gordion örnekleri ile benzerlik göstermektedir (Stewart, 2010).

Tarihlendirme: Hellenistik Dönem?

Ek 8 (Şekil 5: 8)

Buluntu Yeri: Er. I'15, 6

Buluntu No: 8014.2

Hamur Grubu: ETWhell1b

Tanım: Kabartma bezemeli bir kalıp yapımı kâseye ait gövde parçası.

Korunma Durumu: Kabartma bezemenin açıkça izlenebildiği nispeten küçük boyutlu bir parça.

Üretim Tekniği: Kap kalıp içinde biçimlendirilmiş, çark üzerinde düzeltilmiştir.

Bezemesi: Dış yüzeyde stilize bir palmet motifi yer almakta olup, motif iki paralel yivle sınırlandırılmıştır.

Yüzey: Astar nispeten iyi korunmuş; palmet kabartmasının yükseltilmiş alanlarında yer yer aşınma görülmektedir.

Hamur ve Pişirim: İndirgenmiş fırın ortamında pişirilmiş; sert, ince dokulu ve pekişik hamur.

Katkı: İyi elenmiş, katkı maddesi son derece azdır.

Renk: Hamur rengi açık kahverengi-turuncu; astar rengi canlı kırmızımsı kahverengi.

Karşılaştırmalar: Tarsus örnekleri ile benzerlik göstermektedir (Goldman, 1950).

Tarihlendirme: Erken Hellenistik Dönem.

Ek 9 (Şekil 5: 9)

Buluntu Yeri: Er. I'15, 6

Buluntu No: 8010.41

Hamur Grubu: ETWhell1b

Tanım: Kabartma bezemeli, kalıp yapımı kâseye ait gövde parçası.

Korunma Durumu: Kabartma bezemenin açıkça seçilebildiği küçük boyutlu gövde parçası.

Üretim Tekniği: Kalıp yapımı; kap, kalıp içinde biçimlendirilmiş, çark üzerinde son düzeltmeleri yapılmıştır.

Bezemesi: Dış yüzeyde, bir saksı içerisinde betimlenmiş stilize bir palmiye yaprağı bezeği yer almaktadır. Bitki, üç büyük dal veya yapraktan oluşmaktadır; üst kısımdan birbirine paralel uzanan iki yatay yivle sınırlandırılmıştır. Bu tür saksı içindeki bitki betimlemeleri, Hellenistik Dönem bitkisel bezekli kalıp yapımı kâse repertuarında özgün bir kompozisyon sunmaktadır.

Yüzey: Kırmızı astarlı; astar yüzeyi yer yer aşınmıştır.

Hamur ve Pişirim: İndirgenmiş fırın ortamında pişirilmiş; sert, ince dokulu ve pekişik hamur.

Katkı: İyi elenmiş, katkı maddesi oldukça az olan temiz hamur.

Renk: Astar rengi canlı kahverengi-turuncu.

Karşılaştırmalar: Büyüktepe buluntularında yer alan Geç Hellenistik Dönem palmiye yapraklı bezemeler ile tipolojik açıdan karşılaştırılabilir (Sagona vd., 1991, 1992).

Tarihlendirme: Hellenistik Dönem.

Ek 10 (Şekil 6: 10)

Buluntu Yeri: Er. II'16, 1-5/a-f

Buluntu No: 7518

Hamur Grubu: ETWhell1b

Tanım: Hafif içe çekik ağızlı ve "S" profilili dudak yapısına sahip, kalıp yapımı küçük kâseye ait ağız parçası.

Korunma Durumu: Gövde ile ağız arasındaki belirgin geçişe sahip, nispeten büyük boyutlu ağız parçası.

Üretim Tekniği: Kalıp yapımı; kap, kalıp içinde biçimlendirilmiş, ağız ve dudak düzeltmeleri çark üzerinde tamamlanmıştır.

Bezemesi: Dış yüzeyde, stilize palmet dizisinden oluşan bir bezeme kuşağı yer almaktadır. Beze-me, üstten dar bir inci dizisi ve onun üzerinde yer alan ince bir çizgi ile yivlerle sınırlandırılmıştır.

Yüzey: Kırmızı astarlı; yüzey kalitesi terra sigillata görünümündedir.

Hamur ve Pişirim: İndirgenmiş fırın ortamında pişirilmiş; çok ince dokulu, sert ve pekişik hamur.

Katkı: İyi elenmiş, katkı maddesi oldukça az olan temiz hamur.

Renk: Astar rengi açık kahverengi; hamur rengi açık sarımsı kahverengi.

Karşılaştırmalar: Alişar buluntuları ile bezeme düzeni açısından benzerlik göstermektedir (von der Osten, 1937).

Tarihlendirme: Geç Hellenistik Dönem

Ek 11 (Şekil 6: 11)

Buluntu Yeri: Er. III'16, 3

Buluntu No: 8139

Hamur Grubu: ETWhell1b

Tanım: "S" kıvrımlı dışa dönük dudak yapısına sahip, yuvarlak gövdeli, omuz-karın geçişinde üçlü yivlerle sınırlandırılmış, kalıp yapımı kâseye ait ağız ve gövde parçası.

Korunma Durumu: Kabın yaklaşık yarısı korunmuş olup, dip kısmı eksiktir.

Üretim Tekniği: Kalıp yapımı; kap, kalıp içinde biçimlendirilmiş, çark üzerinde son işlemleri yapılmıştır.

Bezemesi: Dış yüzeyde yatay olarak düzenlenmiş bir palmet frizi yer almaktadır. Friz, üstten birbirine paralel uzanan üç, alttan ise tek bir çizgi ile yivlerle sınırlandırılmıştır.

Yüzey: Kırmızı, iyi uygulanmış astarlı.

Hamur ve Pişirim: İndirgenmiş fırın ortamında pişirilmiş; sert, ince dokulu ve pekişik hamur.

Katkı: İyi elenmiş, katkı maddesi oldukça az olan temiz hamur.

Renk: Hamur ve astar: Canlı kahverengi-turuncu.

Karşılaştırmalar: Smyrna (İzmir) kazılarında ele geçen benzer biçimli örneklerle karşılaştırılabilir (Ersoy, 2013).

Tarihlendirme: Hellenistik Dönem.

Ek 12 (Şekil 6: 12)

Buluntu Yeri: Er. IV'16

Buluntu No: 8232

Hamur Grubu: ETWhell1b

Tanım: Kabartma bezemeli, kalıp yapımı küçük kâseye ait gövde parçası.

Korunma Durumu: Çok küçük boyutlu gövde parçası.

Üretim Tekniği: Kap, kalıp içinde biçimlendirilmiş, çark üzerinde son düzeltmeleri yapılmıştır.

Bezemesi: Dış yüzeyde, geniş yatay bir alanda yer alan ve incir meyvesini (?) andıran stilize bitkisel motifler yer almaktadır.

Yüzey: Kırmızı astarlı.

Hamur ve Pişirim: İndirgenmiş fırın ortamında pişirilmiş; sert, ince dokulu ve pekişik hamur.

Katkı: İyi elenmiş, katkı maddesi oldukça az olan temiz hamur.

Renk: Açık kahverengi-turuncu.

Karşılaştırmalar: Ephesos'ta ele geçen, benzer floral bezeme gösteren bir kalıp örneği ile karşılaştırılabilir (Rogl, 2014, 117, Fig. 3/Typ 3).

Tarihlendirme: Hellenistik Dönem

Ek 13 (Şekil 7: 13)

Buluntu Yeri: Er. IV'16, 1

Buluntu No: 8223.2

Hamur Grubu: ETWhell1b

Tanım: Kabartma bezemeli, kalıp yapımı **kâseye** ait gövde parçası.

Korunma Durumu: Kabartma bezemenin açıkça seçilebildiği, nispeten küçük boyutlu gövde parçası.

Üretim Tekniği: Kalıp yapımı; kap, kalıp içinde biçimlendirilmiş, çark üzerinde son düzeltmeleri yapılmıştır.

Bezemesi: Dış yüzeyde bitkisel kabartma bezeme yer almaktadır. Muhtemelen akantus yapraklarından oluşan bir motif grubu, gövdede ise uzun taç yapraklar yer almaktadır.

Yüzey: Kırmızı astarlı.

Hamur ve Pişirim: İndirgenmiş fırın ortamında pişirilmiş; sert, ince dokulu ve pekişik hamur.

Katkı: İyi elenmiş, katkı maddesi oldukça az olan temiz hamur.

Renk: Hamur rengi açık kahverengi-turuncu; astar siyahımsı kahverengi.

Karşılaştırmalar: Gordion ve Tarsus Gözlükule buluntuları ile benzerlik göstermektedir (Goldman, 1950: Lev. 130/163–164; Stewart, 2010: Fig. 238).

Tarihlendirme: Erken Hellenistik Dönem.

Ek 14 (Şekil 7: 14)

Buluntu Yeri: Er. I'15, 3

Buluntu No: 8006.20

Hamur Grubu: ETWhell1b

Tanım: Kabartma bezemeli, kalıp yapımı **kâsesine** ait düz taban parçası.

Korunma Durumu: Tabanın yaklaşık yarısı korunmuştur.

Üretim Tekniği: Kalıp yapımı; kap, kalıp içinde biçimlendirilmiş, çark üzerinde son düzeltmeleri yapılmıştır.

Bezemesi: Dış yüzeyde, taban merkezinden dışa doğru aralıklı ve düzenli sıralanmış uzun taç yapraklarla bezenmiştir

Yüzey: Kırmızı astarlı; astar yüzeyi yer yer aşınmıştır.

Hamur ve Pişirim: İndirgenmiş fırın ortamında pişirilmiş; sert, ince dokulu ve pekişik hamur.

Katkı: İyi elenmiş, katkı maddesi oldukça az olan temiz hamur.

Renk: Hamur rengi açık turuncu-kahverengi; dış yüzey astarı koyu turuncu-kahverengi; iç yüzey canlı gri-kahverengi.

Karşılaştırmalar: Tarsus Gözlükule buluntuları ile taban bezemesi açısından benzerlik göstermektedir (Goldman, 1950: Lev. 130/163–164).

Tarihlendirme: Erken Hellenistik Dönem

Ek 15 (Şekil 8: 15)

Buluntu Yeri: Er. III'16, 2

Buluntu No: 8093

Hamur Grubu: ETWhell1b

Tanım: Kabartma bezemeli, kalıp yapımı kâseye ait gövde parçası.

Korunma Durumu: Kabartma bezemenin açıkça izlenebildiği, nispeten küçük boyutlu gövde parçası.

Üretim Tekniği: Kalıp yapımı; kap, kalıp içinde biçimlendirilmiş, çark üzerinde son düzeltmeleri yapılmıştır.

Bezemesi: Dış yüzeyde hayvan biçimli bir figür yer almaktadır. Hayvanın başı cepheden, gövdesi ise profilden betimlenmiştir. Figürün muhtemelen bir inek veya sığırı temsil ettiği düşünülmektedir. Bezemeli alan, üst kısımda iki adet dar yatay yivlerle sınırlandırılmıştır.

Yüzey: Kırmızı astarlı; kabartmalı yüksek alanlarda yer yer aşınmalar mevcuttur.

Hamur ve Pişirim: İndirgenmiş fırın ortamında pişirilmiş; sert, ince dokulu ve pekişik hamur.

Katkı: İyi elenmiş, katkı maddesi oldukça az olan temiz hamur.

Renk: Yüzey rengi canlı kahverengi-turuncu.

Karşılaştırmalar: Doğrudan benzer bir örnek tespit edilememiştir; figüratif bezeme açısından özgün bir örnektir.

Tarihlendirme: Hellenistik Dönem

Ek 16 (Şekil 8: 16)

Buluntu Yeri: Er. VII'17

Buluntu No: 70002

Hamur Grubu: ETWhell1b

Tanım: Kabartma bezemeli, kalıp yapımı kâseye ait gövde parçası.

Korunma Durumu: Üzerinde kabartma bezemenin bir bölümünün izlenebildiği, nispeten büyük boyutlu gövde parçası.

Üretim Tekniği: Kalıp yapımı; kap, kalıp içinde biçimlendirilmiş, çark üzerinde son düzeltmeleri yapılmıştır.

Bezemesi: Dış yüzeyde yan yana ve ardışık biçimde düzenlenmiş iki adet hayvan figürü yer almaktadır. Figürlerin eşek ya da benzer toynaklı bir hayvan betimlemesi olduğu düşünülmektedir. Bezemeli alanı sınırlayan iki adet yatay yivlerle sınırlandırılmıştır.

Yüzey: Kahverengi tonlarda astarlı; yüzey yer yer aşınmıştır.

Hamur ve Pişirim: İndirgenmiş fırın ortamında pişirilmiş; sert, ince dokulu ve pekişik hamur.

Katkı: İyi elenmiş, katkı maddesi oldukça az olan temiz hamur.

Renk: Dış yüzey astarı: Açık kırmızımsı kahverengi; İç yüzey: Açık kahverengi ve yer yer siyahımsı kahverengi tonları.

Karşılaştırmalar: —

Tarihlendirme: Hellenistik Dönem

Ek 17 (Şekil 8: 17)

Buluntu Yeri: Er. IV'16, 1

Buluntu No: 8246

Hamur Grubu: ETWhell1b

Tanım: Kabartma bezemeli, kalıp yapımı kâseye ait gövde parçası.

Korunma Durumu: Küçük boyutlu gövde parçası.

Üretim Tekniği: Kalıp yapımı; kap, kalıp içinde biçimlendirilmiş, çark üzerinde son düzeltmeleri yapılmıştır.

Bezemesi: Dış yüzeyde doğalcı bir üslupla işlenmiş aslan kabartması yer almaktadır. Aslanın başı cepheden betimlenmiş olup, kulaklar ve yele detayları açıkça seçilebilmektedir. Gövdenin yan profili, pençeler ve kuyruk kısmı kırık nedeniyle eksiktir. Kabartmalı alan üstten ince bir yivle sınırlandırılmıştır.

Yüzey: Kırmızı astarlı; astar yüzeyi iyi korunmuştur.

Hamur ve Pişirim: İndirgenmiş fırın ortamında pişirilmiş; sert, ince dokulu ve pekişik hamur.

Katkı: İyi elenmiş, katkı maddesi oldukça az olan temiz hamur.

Renk: Hamur: Açık sarımsı kahverengi; Astar: Kahverengi-turuncu.

Karşılaştırmalar: Ephesos kazılarında ele geçen kalıp yapımı kâselerdeki aslan tasvirleri ile üslup açısından karşılaştırılabilir (Rogl, 2014).

Tarihlendirme: Geç Hellenistik Dönem (MÖ 2.yüzyıl sonu).

Ek 18 (Şekil 8: 18)

Buluntu Yeri: Er. I'16

Buluntu No: 8503

Hamur Grubu: ETWhell1b

Tanım: Kabartma bezemeli, kalıp yapımı kâseye ait birbirine uyumlu iki gövde parçası.

Korunma Durumu: Biri küçük, diğeri daha büyük iki gövde parçası korunmuştur. Büyük parça üzerindeki hayvan figürlü kabartma alanda, yüzey kayıpları nedeniyle bezeme detayları yer yer belirsizleşmiştir.

Üretim Tekniği: Kalıp yapımı; kap, kalıp içinde biçimlendirilmiş, çark üzerinde son düzeltmeleri yapılmıştır.

Bezemesi: Büyük parçada, iki yatay yivlerle sınırlandırılmış alan içerisinde uçuş halinde tasvir edilmiş bir kuş figürü yer almaktadır. Kuşun alt kısmında, başını yukarı kaldırmış vaziyette betimlenen, türü tam olarak belirlenemeyen bir hayvan başı seçilmektedir. Kuş ve hayvan figürleri arasında ince bir kabartma hat daha bulunmaktadır.

Yüzey: Koyu renkli astar iyi korunmuştur. Küçük parçada, astar henüz yaşken oluşmuş bir parmak izi görülür.

Hamur ve Pişirim: İndirgenmiş fırın ortamında pişirilmiş; sert, ince dokulu ve pekişik hamur.

Katkı: İyi elenmiş, katkı maddesi oldukça az olan temiz hamur.

Renk: Hamur: Kahverengi-turuncu; Astar: Canlı kahverengi-turuncu.

Karşılaştırmalar: Benzer hayvan figürlü bezeme Dorylaion ve Gordion buluntuları ile paralellik göstermektedir (Goldman, 1950; Yedidağ, 2015).

Tarihlendirme: Hellenistik Dönem?

Ek 19 (Şekil 8: 19)

Buluntu Yeri: Karanlık Dere (Erikli Madenci Yerleşmesi'nin hemen batısı), yüzey buluntusu
Buluntu No: 9102

Hamur Grubu: ETWhell1b

Tanım: Kabartma bezemeli, kalıp yapımı kâsesine ait ağız ve gövde parçası.

Korunma Durumu: Üzerinde kabartma bezemenin bir kısmı izlenebilen, nispeten büyük boyutlu gövde parçası. Hayvan figürlü bezemeler büyük ölçüde aşınmıştır.

Üretim Tekniği: Kalıp yapımı; kap, kalıp içinde biçimlendirilmiş, çark üzerinde son düzeltmeleri yapılmıştır.

Bezemesi: Üst yüzeyde, muhtemelen suda yüzmekte olan üç adet ördek tasviri yer almaktadır. Üç ördeğin ikisi neredeyse tamamen korunmuş, biri ise kısmen korunmuştur. Figürler profilden betimlenmiştir.

Yüzey: Kırmızı astarlı; astar, kabartmalı yüksek alanlarda büyük ölçüde aşınmıştır.

Hamur ve Pişirim: İndirgenmiş fırın ortamında pişirilmiş; sert, ince dokulu ve pekişik hamur.

Katkı: İyi elenmiş, katkı maddesi oldukça az olan temiz hamur.

Renk: Hamur: Canlı kahverengi-turuncu; Astar: Kahverengi-turuncu.

Karşılaştırmalar: Gordion buluntuları ile hayvan figürlü bezeme kurgusu açısından karşılaştırılabilir (Stewart, 2010).

Tarihlendirme: Hellenistik Dönem?

Ek 20 (Şekil 8: 20)

Buluntu Yeri: Er. I'16

Buluntu No: 8523

Hamur Grubu: ETWhell1b

Tanım: Kabartma bezemeli, kalıp yapımı kâseye ait ağız ve gövde parçası.

Korunma Durumu: Kabartma bezemenin açıkça seçilebildiği küçük boyutlu gövde parçası.

Üretim Tekniği: Kalıp yapımı; kap, kalıp içinde biçimlendirilmiş, çark üzerinde son düzeltmeleri yapılmıştır.

Bezemesi: Dış yüzeyde, profilden betimlenmiş bir ördek veya kaz figürü yer almaktadır. Baş kısmı ve üst gövde kısmı korunmuştur.

Hamur ve Pişirim: İndirgenmiş fırın ortamında pişirilmiş; sert, ince dokulu ve pekişik hamur.

Katkı: İyi elenmiş, katkı maddesi oldukça az olan temiz hamur.

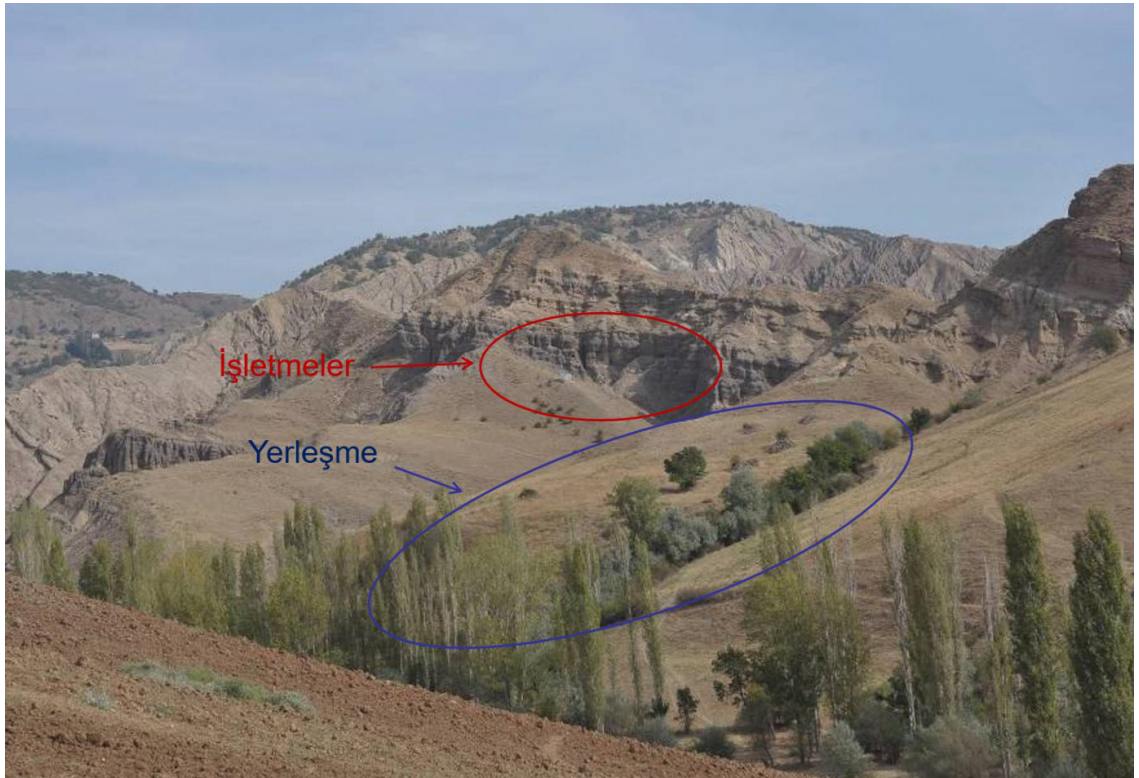
Renk: Hamur: Kahverengi; Astar: Açık kahverengi.

Karşılaştırmalar: Ephesos ve Gordion buluntularındaki kuş figürlü örneklerle tipolojik benzerlik göstermektedir (Rogl, 2014; Stewart, 2010).

Tarihlendirme: Hellenistik Dönem

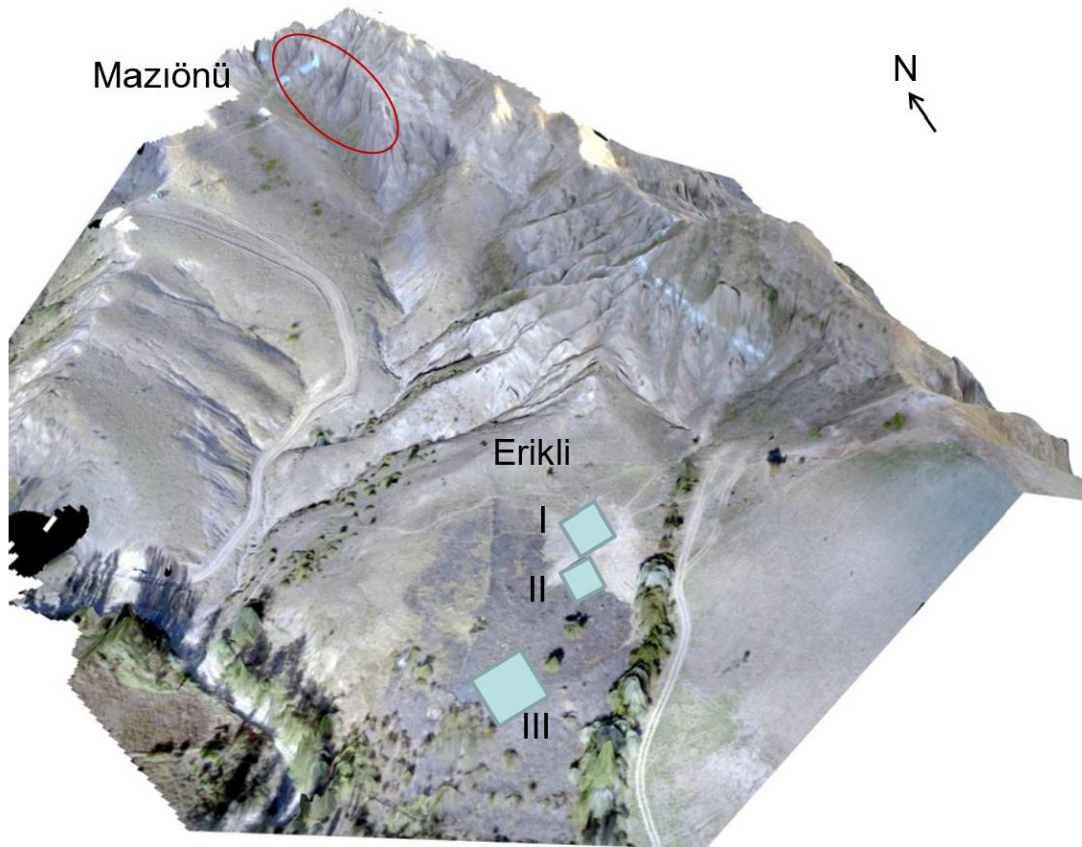
Şekil 1: Derekutuğun coğrafi konumu (Derekutuğun Kazı Arşivi)

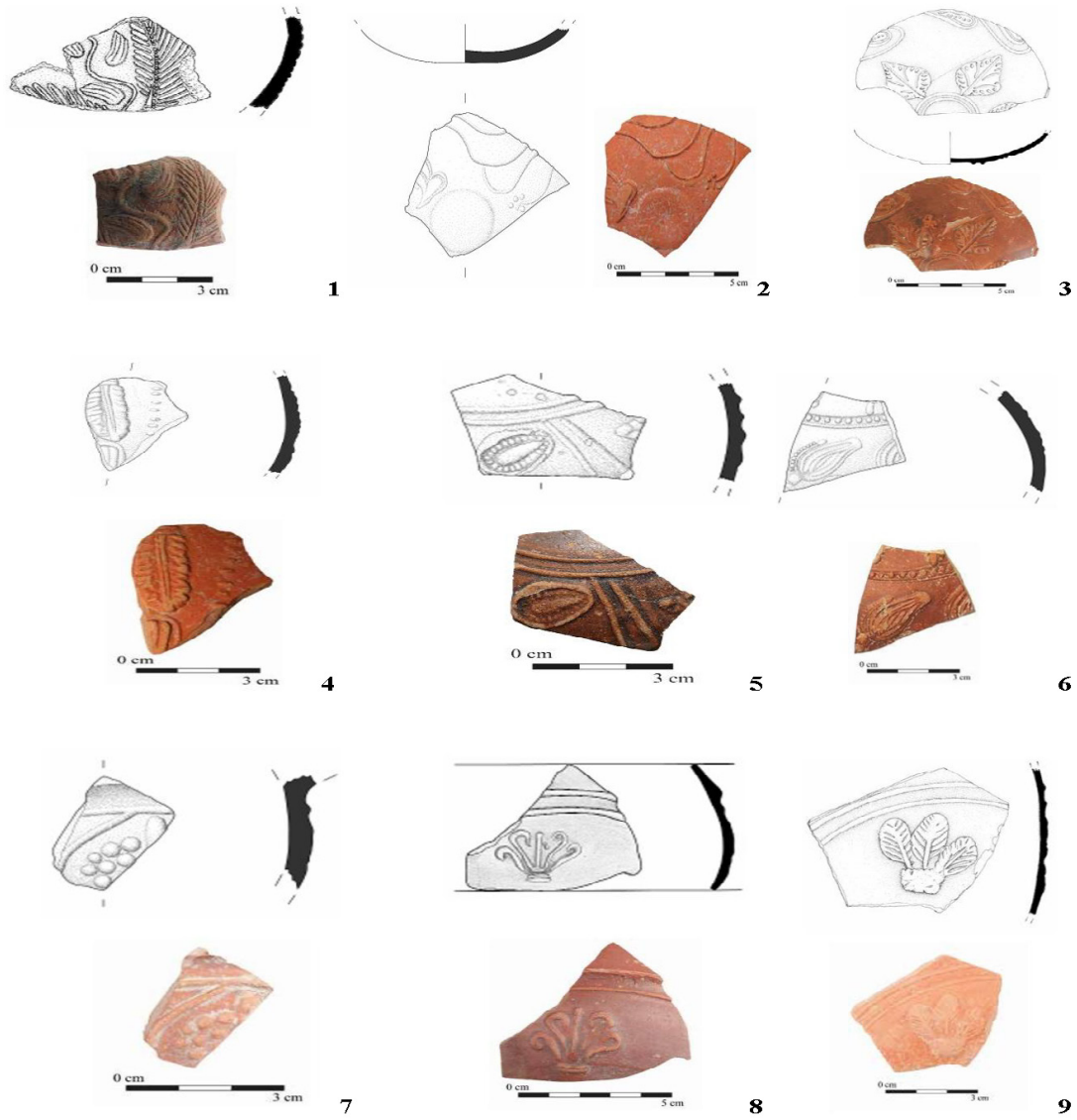
Şekil 2: Yerleşme kısmında Erikli Mevkii, İşletmeler kısmında Mazıönü Mevkii (Derekutuğun Kazı Arşivi)

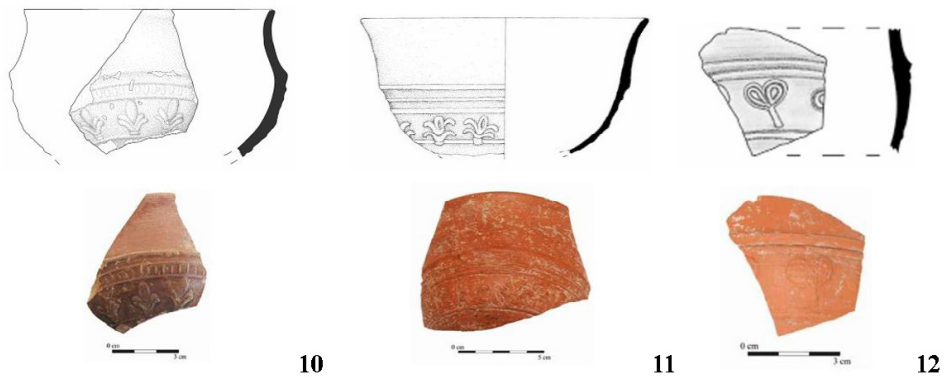
Şekil 3: Maziönü Mevkii maden galerileri ve ocakları (Derekutuğun Kazı Arşivi)

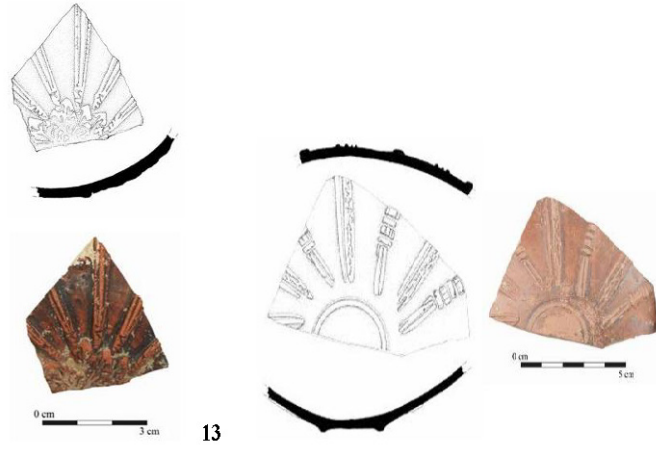
Şekil 4: Erikli Mevkii yerleşimindeki açmalar (Derekutuğun Kazı Arşivi)

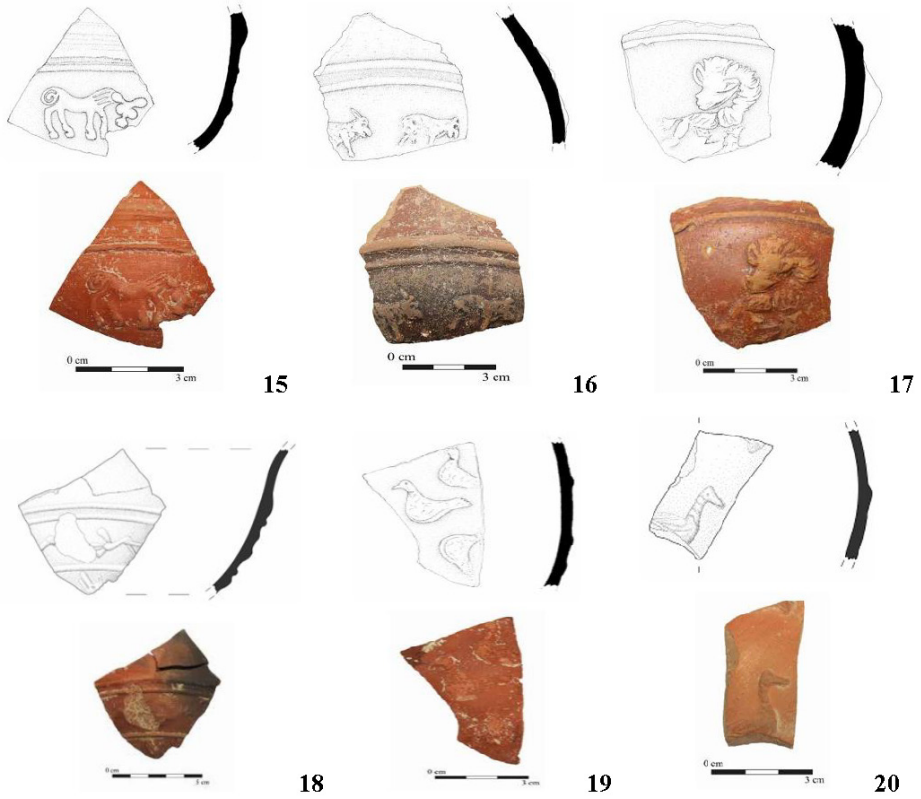
Şekil 5: Bitkisel bezemeli kâseler (Derekutuğun Kazı Arşivi)

Şekil 6: Kenar bordürleri bitkisel bezemeli kâseler (Derekutuğun Kazı Arşivi)

Şekil 7: Uzun taç yapraklı kâseler (Derekutuğun Kazı Arşivi)

Şekil 8: Figürlü kâseler (Derekutuğun Kazı Arşivi)

Amaç & Kapsam

Arkeoloji bir süredir geçmişin yorumlanmasında teknoloji ve doğa bilimleri, mühendislik ve bilgisayar teknolojileri ile yoğun iş birliği içinde yeni bir anlayışa evrilmektedir. Üniversiteler, ilgili kurum ya da enstitülerde yeni açılmakta olan “Arkeoloji Bilimleri” bölümleri ve programları, geleneksel anlayışı terk ederek değişen yeni bilim iklimine adapte olmaya çalışmaktadır. Bilimsel analizlerden elde edilen sonuçların arkeolojik bağlam ile birlikte ele alınması, arkeolojik materyallerin, yerleşmelerin ve çevrenin yorumlanmasında yeni bakış açıları doğurmaktadır.

Türkiye’de de doğa bilimleri ile iş birliği içindeki çalışmaların olduğu kazı ve araştırma projelerinin sayısı her geçen gün artmakta, yeni uzmanlar yetişmektedir. Bu nedenle Arkeoloji Bilimleri Dergisi (ABD), Türkiye’de arkeolojinin bu yeni ivmenin bir parçası olmasına ve arkeoloji içindeki arkeobotanik, arkeozooloji, alet teknolojileri, tarihlendirme, mikromorfoloji, biyoarkeoloji, jeokimyasal ve spektroskopik analizler, Coğrafi Bilgi Sistemleri, iklim ve çevre modellemeleri gibi uzmanlık alanlarının çeşitlenerek yaygınlaşmasına katkı sağlamayı amaçlamaktadır. Derginin ana çizgisi arkeolojik yorumlamaya katkı sağlayan yeni anlayışlara, disiplinlerarası yaklaşımlara, yeni metot ve kuram önerilerine, analiz sonuçlarına öncelik vermek olarak planlanmıştır. Kazı raporlarına, tasnif ve tanıma dayalı çalışmalara, buluntu katalogları ve özgün olmayan derleme yazılarına öncelik verilmeyecektir.

Arkeoloji Bilimleri Dergisi açık erişimli, uluslararası hakemli bir dergidir. Araştırma ve yayın etiğine uygun bulunan makaleler çift taraflı kör hakem değerlendirme sürecinden geçtikten sonra yayınlanır. Dergi, Ege Yayınları tarafından çevrimiçi olarak yayınlanmaktadır.

Aims & Scope

Archaeology is being transformed by integrating innovative methodologies and scientific analyses into archaeological research. With new departments, institutes, and programs focusing on “Archaeological Sciences”, archaeology has moved beyond the traditional approaches of the discipline. When placed within their archaeological context, scientific analyses can provide novel insights and new interpretive perspectives to study archaeological materials, settlements and landscapes.

In Türkiye, the number of interdisciplinary excavation and research projects incorporating scientific techniques is on the rise. A growing number of researchers are being trained in a broad range of scientific fields, including but not limited to archaeobotany, archaeozoology, tool technologies, dating methods, micromorphology, bioarchaeology, geochemical and spectroscopic analysis, Geographical Information Systems, and climate and environmental modeling. The Turkish Journal of Archaeological Sciences (TJAS) aims to situate Turkish archaeology within this new paradigm and to diversify and disseminate scientific research in archaeology. New methods, analytical techniques and interdisciplinary initiatives that contribute to archaeological interpretations and theoretical perspectives fall within the scope of the journal. Excavation reports and manuscripts focusing on the description, classification, and cataloging of finds do not fall within the scope of the journal.

The Turkish Journal of Archaeological Sciences is an open access, international, double-blind peer-reviewed yearly publication. Articles that comply with publication and research ethics are published after the reviewing process. The journal is published online by Ege Yayınları in Türkiye.

Makale Değerlendirme Politikası (Çift Taraflı Kör Hakemlik) ve Yayın Süreci

Arkeoloji Bilimleri Dergisi, Türkçe veya İngilizce özgün araştırma makaleleri yayımlamaktadır.

1. Daha önce yayımlanmamış veya başka bir dergide değerlendirme sürecinde bulunmayan ve tüm yazarlar tarafından onaylanan makaleler değerlendirilmek üzere kabul edilir.
2. Gönderilen makaleler, ön inceleme, intihal taraması, hakem değerlendirmesi ve dil düzenlemesi aşamalarından geçirilir.
3. Ön inceleme aşamasını geçemeyen makaleler, yazar(lar)a iade edilir ve aynı yayın döneminde tekrar değerlendirmeye alınmaz. Ön incelemeyi geçen makaleler, en az iki hakemin değerlendirdiği çift taraflı kör hakem sürecine tabi tutulur.
4. İntihal kontrolünden geçen makaleler, Editör tarafından bilimsel içerik, yöntem, ele alınan konunun önemi ve derginin kapsamına uygunluk açısından değerlendirilir. Editör, makalelerin ön değerlendirmesini yapmak üzere editör yardımcılarına yönlendirir.
5. Editör yardımcıları, her bir makaleyi son gönderim tarihinden önce inceleyerek Arkeoloji Bilimleri Dergisi yayın ilkelerine uygunluğunu değerlendirir. Bu aşamada intihal taraması yapılır ve dergi yazım kurallarına uygunluk kontrol edilir.
6. Editörler ve editör yardımcıları, makalenin etik standartlara, konuya uygunluğa, metin düzenine, dipnotlar ve kaynakçaya, görsel kalitesine ve gerekli telif hakkı izinlerine uyup uymadığını değerlendirir. Bu kriterleri karşılayan makaleler, çift taraflı kör hakemlik süreci korunarak en az iki ulusal/uluslararası hakeme gönderilir.
7. Derginin hakem değerlendirme süreci ve editöryal etik kuralları, değerlendirmelerin milliyet, cinsiyet veya diğer herhangi bir faktöre dayalı önyargılardan arındırılmış olmasını sağlar. Makaleler, doktora derecesine sahip ve güçlü bir araştırma geçmişi bulunan en az iki uzman tarafından değerlendirilir.

8. Hakemler, makalenin yayınlanmaya uygunluğunu değerlendiren bir form doldurur ve gerekli revizyonlara yönelik önerilerde bulunur. Hakemler makaleyi değişiklik yapmadan kabul edebilir, küçük değişikliklerle kabul edebilir, büyük değişiklikler ve yeniden gönderim talep edebilir veya makaleyi reddedebilir. Her iki hakem de küçük değişiklikleri kabul ederse ve revize edilen versiyon onaylanırsa makale kabul edilir. Büyük değişiklikler gerektiğinde, makale Editörler tarafından yeniden değerlendirilir ve gerekli düzeltmeler yapıldıktan sonra hakemlere geri gönderilebilir. Revizyonlar yeterli bulunduğunda makale yayımlanmak üzere kabul edilir. Eğer bir hakem makaleyi reddeder veya biri olumlu, diğeri olumsuz görüş bildirirse, makale üçüncü bir hakeme gönderilir. Ancak iki hakemin olumlu görüş bildirmesi durumunda, son yayın kararı Editör Kurulu tarafından verilir. Editoryal kararlar nihaidir ve yalnızca istisnai durumlarda ilgili *COPE* yönergelerine göre itiraz edilebilir.
9. Hakemlerden, değerlendirmelerinde nazik, saygılı ve bilimsel bir dil kullanmaları beklenir. Saldırgan, saygısız veya kişisel yorumlardan kaçınmaları gerekmektedir. Bilimsel olmayan yorumlar tespit edildiğinde, dergi yönetimi hakemden raporunu gözden geçirmesini ve düzeltmesini talep eder. Hakemlerin değerlendirmelerini belirtilen süre içinde tamamlaması ve burada açıklanan etik sorumluluklara uyması gerekmektedir.
10. Dil düzenlemesi tamamlandıktan sonra, kabul edilen makaleler ilgili dergi sayısında tematik veya kronolojik sıraya göre düzenlenir.
11. Makalelerin mizanpajı, dergi tasarımına uygun olarak yapılır ve ardından Editörler tarafından gözden geçirilir.
12. Makalelerin son PDF versiyonu, nihai kontrol ve onay için yazarlara gönderilir. Yazarlar, makalenin derginin etik standartlarına uygun olduğunu ve çalışmalarının tüm sorumluluğunu kabul ettiklerini teyit etmelidir.
13. Hakemlerin talepleri doğrultusunda yazarlar tarafından yapılan düzenlemeler incelendikten sonra, nihai yayın kararı Yayın Kurulu tarafından verilir.
14. Yukarıda belirtilen süreçler tamamlandıktan sonra ilgili dergi sayısı son haline getirilir ve makalelere DOI numaraları atanır.
15. DOI numaraları atandıktan sonra baskı süreci başlar ve yayın süreci tamamlanır.

Editör Sorumlulukları

1. Editör, makaleleri yalnızca bilimsel içerik temelinde değerlendirir; yazarların etnik kökeni, cinsiyeti, cinsel yönelimi, milliyeti, dini inançları veya siyasi görüşleri dikkate alınmaz.
2. Editör, gönderilen makalelerin tarafsız bir şekilde çift taraflı kör hakem değerlendirmesine tabi tutulmasını sağlar ve yayınlanmadan önce gizliliği korur.

3. Editör, hakemlere makalelerin gizli bilgi içerdiğini ve değerlendirmenin ayrıcalıklı bir etkileşim olduğunu bildirir. Hakemler ve yayın kurulu üyeleri, makaleleri üçüncü şahıslarla tartışamaz. Belirli durumlarda, Editör belirli bir noktayı netleştirmek amacıyla bir hakemin değerlendirmesini diğer hakemlerle paylaşabilir.
4. Editör, derginin içeriği ve genel kalitesinden sorumludur; gerektiğinde düzeltme notu yayımlamak veya geri çekme işlemi yapmak editörün sorumlulukları arasındadır.
5. Editör, yazarlar, editörler ve hakemler arasında çıkar çatışmasına izin vermez. Hakem atama konusunda tam yetkilidir ve makalelerin yayımlanmasına ilişkin nihai karardan sorumludur.

Hakem Sorumlulukları

1. Hakemler, araştırma, yazarlar ve/veya finansman sağlayıcıları ile herhangi bir çıkar çatışması içinde olmamalıdır. Değerlendirmeleri objektif olmalıdır.
2. Hakemler, gönderilen makalelerle ilgili tüm bilgilerin gizli kalmasını sağlamalı ve telif hakkı ihlali veya intihal tespit etmeleri durumunda Editöre bildirmelidir.
3. Kendini makaleyi değerlendirmede yetersiz hisseden veya incelemeyi belirtilen süre içinde tamamlayamayacağı kanısına varan hakem, Editöre haber vermeli ve değerlendirme sürecinden çekilmelidir.

Yazar Sorumlulukları

1. Yazar olarak belirtilen kişiler, makalenin kavramsallaştırılması, tasarımı, veri toplama ve yorumlama, veri analizi veya araştırma ve yazım süreçlerine önemli katkıda bulunmuş olmalıdır. Tüm ortak yazarlar, makalenin son sürümünü onaylamalı ve içeriğinden eşit derecede sorumlu olmalıdır.
2. Yazarlar, görsellerin (fotoğraf veya şekiller) telif hakkı düzenlemelerine uygun olmasını sağlamalı veya gerekli izinleri almalıdır. Eğer etik veya telif hakkı ihlali tespit edilirse, dergi ilgili makaleyi geri çekme veya erişimini engelleme hakkını saklı tutar.
3. Yazarlar, dergi editörleri ile iletişim kurmaktan, düzeltmeleri yapmaktan, makaleyi belirtilen sürede yeniden göndermekten ve etik ile telif hakkı kurallarına uygunluğu onaylamaktan sorumludur. İlk gönderimden sonra yazar isim değişiklikleri dikkate alınmaz.

Düzeltilme Süreci

Hakemler tarafından revizyon talep edilmesi durumunda, ilgili raporlar yazara iletilir ve yazarın en kısa sürede gerekli düzeltmeleri yapması beklenir. Yazar, yaptığı düzeltmeleri işaretleyerek güncellenmiş makaleyi Editörlere sunmalıdır.

Türkçe Dil Düzenlemesi: Hakem sürecinden geçen Türkçe makaleler, Türkçe Dil Editörü tarafından incelenir ve gerekli görüldüğünde yazardan tashih istenebilir.

Yabancı Dil Düzenlemesi: Hakem sürecinden geçen İngilizce makaleler, Yabancı Dil Editörü tarafından gözden geçirilir ve gerekli görüldüğünde yazardan ek düzeltmeler yapması istenebilir.

Dizgi, Mizanpaj ve Son Okuma Süreci

Yayın Kurulu tarafından yayımlanması onaylanan makaleler, nihai yayına hazırlanmak üzere dizgi ve mizanpaj işlemlerine tabi tutulur. Mizanpaj işlemi tamamlandıktan sonra, yayınlanmadan önce makaleler için son okuma süreci gerçekleştirilir.

DOI Atama

Dijital Nesne Tanımlayıcısı (DOI), elektronik ortamda yayımlanan bir makalenin resmi ve orijinal versiyonuna kalıcı bir bağlantı sağlayan benzersiz bir kimlik numarasıdır. Arkeoloji Bilimleri Dergisi, yayın sürecinin tamamlanmasının ardından kabul edilen tüm bilimsel makalelere DOI numarası atayarak, makalenin dijital ortamda resmi kaydını güvence altına alır.

Article Evaluation Policy (Double-Blind Peer Review) and Publication Process

The Turkish Journal of Archaeological Sciences publishes original research articles in Turkish or English.

1. Manuscripts must be original, unpublished, and not under review elsewhere. All authors must approve the submission.
2. Submitted manuscripts undergo preliminary review, plagiarism screening, peer review, and language editing.
3. Manuscripts that do not pass the preliminary review are returned to the author(s) and are not reconsidered within the same publication period. Those that pass proceed to the double-blind peer review, evaluated by at least two reviewers.
4. The Editors evaluate manuscripts based on scientific content, methodology, significance, and the journal scope. Manuscripts passing this stage are assigned to associate editors for preliminary assessment.
5. Associate editors ensure manuscripts comply with journal principles, including plagiarism screening and adherence to formatting guidelines.
6. Editors and associate editors verify compliance with ethical standards, subject relevance, formatting, references, image quality, and copyright permissions. Approved manuscripts are sent for double-blind peer review.
7. The journal's peer review process maintains fairness and objectivity, free from biases based on nationality, gender, or other factors. Reviewers must have a doctoral degree and a strong research background.
8. The reviewers complete evaluation forms and provide recommendations: accept without changes, accept with minor revisions, request major revisions and resubmission, or reject. If both reviewers recommend minor revisions, and the revised version is approved, the

manuscript is accepted. If major revisions are required, the manuscript may be reassessed before final decision. If there is one positive and one negative review, a third reviewer is consulted. The final decision rests with the Editors. Editorial decisions are final and can only be appealed under *COPE* guidelines.

9. Reviewers must use respectful, professional, and scientific language. Disrespectful or unscientific comments will prompt a revision request. Reviews must be completed within the assigned timeframe.
10. After final editing, accepted manuscripts undergo thematic or chronological organization before inclusion in the journal.
11. Typesetting is conducted according to journal layout guidelines.
12. The final PDF version is sent to the authors for review and approval. Authors must confirm that the manuscript adheres to the journal's ethical standards and accept full responsibility for their work.
13. The Editorial Board makes the final publication decision after reviewing revisions.
14. Once this process is finalized, DOI numbers are assigned to the articles.
15. Following DOI assignment, the printing stage begins, completing the publication process.

Editor Responsibilities

1. The Editor evaluates manuscripts based solely on scientific merit, without bias toward authors' ethnicity, gender, nationality, or beliefs.
2. The Editor ensures a fair, confidential double-blind peer review process.
3. Manuscripts remain confidential before publication. Reviewers and editorial board members must not discuss them with third parties. If necessary, reviewer evaluations may be shared between reviewers by the Editor for clarification.
4. The Editor ensures journal quality, including corrections and retractions when necessary.
5. The Editor prevents conflicts of interest and has full authority in reviewer assignments and publication decisions.

Reviewer Responsibilities

1. Reviewers must disclose any conflicts of interest regarding the research, authors, or funding sources. Reviews must be objective.
2. Reviewers must maintain confidentiality and report any copyright infringement or plagiarism to the Editor.
3. Reviewers who feel unqualified to evaluate a manuscript or unable to complete their evaluation on time should notify the Editor and withdraw.

Author Responsibilities

1. All authors must have made significant contributions to the manuscript in terms of conceptualization, design, data collection and interpretation, data analysis, or research and writing. All co-authors must approve the final version and share responsibility for its content.
2. Authors must ensure that all images comply with copyright regulations or obtain necessary permissions. The journal reserves the right to retract or restrict access to articles with unresolved copyright or ethical issues. Any such actions will follow COPE guidelines.
3. The corresponding author is responsible for journal communication, revisions, post-publication inquiries, and compliance with the journal's ethical and copyright policies. Changes to authorship after submission will not be considered.

Revision Process

If revisions are requested, the review reports are sent to the authors. The authors must make necessary revisions promptly, highlighting them for clarity, and submit the updated manuscript to the Editors.

Turkish Language Editing: Turkish manuscripts passing peer review are reviewed by the Turkish Language Editor, who may request corrections.

Foreign Language Editing: English manuscripts passing peer review are reviewed by the English Language Editor, who may request corrections.

Typesetting, Layout, and Proofreading Process

Approved manuscripts undergo typesetting and layout formatting, followed by a final proofreading before final publication.

DOI Assignment

Digital Object Identifier (DOI) is a unique identifier that provides a permanent link to the official and original version of an electronically published article. The Turkish Journal of Archaeological Sciences assigns DOI numbers to all accepted scientific articles at the end of the publication process, ensuring the article's official recording in the digital environment.

Arkeoloji Bilimleri Dergisi Yayın Etiği ve Yayın Politikası

Yayın Etiği

Arkeoloji Bilimleri Dergisi, yürütülen tüm süreçlerde; Yazar, Hakem, Editör, Yayıncı ve Okuyucu sorumlulukları bağlamında yayın etiğine ilişkin uluslararası bir standart olarak kabul gören *Committee on Publication Ethics* (COPE) politikalarını benimsemekte ve yönergelerini takip etmektedir.

Editörler için: Editörler kurulunda yer alan araştırmacıların göndermiş olduğu makalelerle ilgili olarak makale hakem sürecindeyken makale sahibi editörlerin editör rolleri askıya alınır ve hakem sürecini görmemeleri sağlanır, böylece çift taraflı kör hakemlik korunur.

Hakemler için: Arkeoloji Bilimleri Dergisi, önyargısız ve en iyi etik standartlara göre çift taraflı kör hakem değerlendirme sistemi işletir ve COPE'nin Akran Hakemleri için Etik İlkelerinde belirtilen akran hakemlerine yönelik kılavuzunu dikkate alır. Hakemlerin, incelemelerini kendilerine ayrılan süre içinde tamamlamaları beklenir. Hakemlerimizin gizliliğine saygı duyuyor, yazarların ve hakemlerin de aynı gizliliğe uymasını bekliyoruz. Hakemlerin önyargısız ve saygılı bir dil kullanarak rapor vermeleri beklenir. Agresif dil veya yazarlar hakkında kişisel görüşler içeren yorumlar dikkate alınmaz. Bir hakem, gönderiyi incelemeye başlamadan önce varsa konuya istinaden veya olası herhangi bir çıkar çatışması hakkında editörleri bilgilendirmelidir.

Yazarlar için: Arkeoloji Bilimleri Dergisi, bilim dünyasına özgün çalışmalar sunmayı amaçlamaktadır. Makaleler özgün bilimsel araştırma olmalıdır. Dergiye çalışmalarını gönderen yazar(-lar) söz konusu yazının daha önce başka bir yerde yayımlanmadığını ya da yayımlanmak üzere bir başka yere gönderilmemiş olduğunu kabul etmiş sayılırlar. Yazarlar, araştırma ve yayın etiğine uyduklarını kabul ederler. Yazar/lar etik izin gerektiren çalışmalar için Etik Kurul İzni sunmalıdır. Yazar/lar araştırma sürecinde araştırmaları için mali destek almışlarsa bu desteği makale metninde belirtmelidir. Yayın sonrası hata tespit edilmesi durumunda yazar/lar, hatalı makaleyi geri çekmek ve düzeltmekle yükümlüdür. Dergi ilkelerine uymayan makaleler dergiye kabul edilmezler. Ön değerlendirme ve intihal denetimini başarıyla geçen makaleler hakem değerlendirme süreci için en az iki hakeme gönderilir.

Telif Hakkı

Arkeoloji Bilimleri Dergisi'nde yayımlanan tüm özgün makaleler, Creative Commons Atıf-GayriTicari 4.0 International (CC BY-NC 4.0) lisansına tabidir. Bu lisans ile taraflar, Arkeoloji Bilimleri Dergisi'nde yayımlanan tüm makaleleri ve görselleri; atıfta bulunarak dağıtabilir, kopyalayabilir, üzerine çalışma yapabilir, yine sahibine atıfta bulunarak türevi çalışmalar yapabilir. Arkeoloji Bilimleri Dergisi tarafından yayınlanan makalelerin telif hakları CC BY-NC 4.0 lisansı kapsamında yazarlara aittir. Yayımlanan tüm telif hakları yazarın/yazarların sorumluluğundadır. Dergide yayınlamayı kabul ederek, yazarlar bu telif hakkı şartlarına uymayı da kabul ederler. Dergide yayımlanan eserlerin sorumluluğu yazarlarına aittir. Yazarların yayımlanmış olan makalelerine ait PDF dosyaları, kendi kurumsal arşivleri ile başka makale platformlarında ve sosyal medya hesaplarında açık erişim politikası gereği paylaşılabilir. Arkeoloji Bilimleri Dergisi hiçbir çıkar gözetmez.

İntihal

Arkeoloji Bilimleri Dergisi, intihal tespit yazılımı (*iThenticate* veya benzeri) kullanarak metinleri kontrol etme hakkını saklı tutar. İntihal, başkalarına ait çalışmaların (fikirlerin, verilerin, kelimelerin, görüntülerin vb. her türlü medyatik formun) kaynak göstermeden veya gerekli olduğunda izin veya onay alınmadan kullanılmasıdır. Bu tanım çerçevesinde yazar(lar)ın gerekli referanslar veya izinler olmadan kendi çalışmalarını yeniden üretmeleri, kendinden kendine intihali içerir. İntihal materyali içeren gönderiler otomatik olarak reddedilecektir. Yayımlanmış ise yayımlandıktan sonra dahi, ilgili eyleme karar verilerek COPE'nin Akran Hakemleri için Etik İlkelerine göre sürdürülür.

Makale Geri Çekme Politikası

Bünyesinde özgün makalelere yer veren Arkeoloji Bilimleri Dergisi yayın yönetimi, yayın politikası gereği henüz değerlendirme aşamasında veya dergide yayımlanmış bir makaleye dair etik olmayan bir durum şüphesinin oluşması veya telif hakkı ihlali halinde, söz konusu çalışma hakkında incelemelerde bulunabilir. Yapılan incelemeler sonucunda bu amaçla değerlendirilen makale için COPE'nin makale geri çekme süreçleri uygulanır.

Eğer dergi editörleriyle iletişime geçen çalışma sahibinin kendisinden henüz yayımlanmış, hakem sürecinden geçerek kabul edilmiş ya da değerlendirme aşamasındaki çalışmalarıyla ilgili bir geri çekme talebi gelirse Arkeoloji Bilimleri Dergisi Yayın Kurulu bunu ivedilikle işleme alır. Bu işlemin yapılabilmesi için yazar(lar)ın geri çekme isteklerini kaleme aldıkları bir belge hazırlayıp her bir yazarın ıslak imzasıyla imzalayarak Arkeoloji Bilimleri Dergisi e-posta adresine (editor@arkeolojibilimleridergisi.org) iletmesi gereklidir. Bu süreç COPE'nin Akran Hakemleri için Etik İlkelerine göre sürdürülür. Arkeoloji Bilimleri Dergisi Yayın Kurulu, başvuruyu inceleyip karar vermeden önce yazarların çalışmasını başka bir dergiye yayınlanmak üzere göndermesini katıyetle etik bir davranış olarak kabul görmez.

Finansman

Yayında sunulan çalışmanın tamamlanması için alınan fon ve benzeri araştırma desteği, uygun olduğunda hibe numaraları ve/veya bilimsel proje numaraları da dahil olmak üzere beyan edilmelidir. Arkeoloji Bilimleri Dergisi'nde uygulanan yayın süreçleri, bilginin tarafsız ve saygın bir şekilde gelişimine ve dağıtımına temel oluşturmaktadır. Hakemli çalışmalar bilimsel yöntemi somutlaştıran ve destekleyen çalışmalardır. Bu noktada sürecin bütün paydaşlarının—yazarlar, okuyucular ve araştırmacılar, yayıncı, hakemler ve editörler—etik ilkelere yönelik standartlara uyması önem taşımaktadır. Makalelerde cinsiyetçi, ırkçı veya kültürel ayırım yapmayan, kapsayıcı bir dil kullanılmalıdır (“insanoğlu” yerine “insan”; “bilim adamı” yerine “bilim insanı” gibi). Arkeoloji Bilimleri Dergisi yayın etiği kapsamında tüm paydaşların bu etik sorumlulukları taşımasını beklenmektedir. Burada belirtilen etik görev ve sorumluluklar, *Committee on Publication Ethics* (COPE) tarafından açık erişimli olarak yayınlanan rehberler ve politikalar dikkate alınarak hazırlanmıştır. Bkz.: COPE İş Akış Diyagramları.

Kişisel Verilerin Korunması

Arkeoloji Bilimleri Dergisi'nde değerlendirilen çalışmalarda gerçek kişilere ait kişisel veriler Kişisel Verilerin Korunması Hakkında Kanun kapsamında koruma altındadır. Yazara ait hiçbir bilgi üçüncü kişi ve kurumlarla paylaşılmaz.

Turkish Journal of Archaeological Sciences Publication Ethics and Policies

Publication Ethics

The Turkish Journal of Archaeological Sciences adheres to the ethical standards set by the Committee on Publication Ethics (COPE), ensuring integrity in all aspects of the publication process for authors, reviewers, editors, publishers, and readers. The journal follows COPE guidelines to uphold ethical publishing practices.

For Editors: If a member of the editorial board submits an article to the journal, their editorial role is suspended during the peer review process to prevent any access to or influence over the review. This measure safeguards the integrity of the double-blind peer review system.

For Reviewers: The Turkish Journal of Archaeological Sciences employs an unbiased and ethical double-blind peer review system in accordance with COPE's Ethical Guidelines for Peer Reviewers. Reviewers are expected to complete their assessments within the assigned timeframe. The journal maintains the confidentiality of reviewers and expects both authors and reviewers to do the same. Reviewers must provide objective and respectful evaluations. Comments containing aggressive language or personal opinions about the authors will not be considered. Before commencing a review, reviewers must disclose any potential conflicts of interest to the editors.

For Authors: The Turkish Journal of Archaeological Sciences aims to contribute original research to the scientific community. Submitted manuscripts must be original and based on scientific research. By submitting a manuscript to the journal, authors confirm that the work has not been published elsewhere and is not under consideration for publication in another journal. Authors must comply with research and publication ethics. If the research requires ethical approval, authors must provide an Ethics Committee Approval. If financial support was received for the research, authors must declare this in the manuscript. Authors are responsible for correcting any errors discovered post-publication. Manuscripts that do not adhere to the journal's ethical principles will be rejected. Following a preliminary evaluation and plagiarism check, manuscripts undergo peer review by at least two independent reviewers.

Copyright Policy

All original articles published in the Turkish Journal of Archaeological Sciences are licensed under a Creative Commons Attribution-Non-commercial 4.0 International (*CC BY-NC 4.0*) license. This permits the distribution, reproduction, and modification of articles and visuals, provided proper attribution is given to the original source. Copyright remains with the authors under the *CC BY-NC 4.0* license. Authors may share PDF versions of their published articles in institutional repositories, academic platforms, and social media, per the journal's open-access policy. The Turkish Journal of Archaeological Sciences does not derive financial benefits from published works.

Plagiarism Policy

The Turkish Journal of Archaeological Sciences reserves the right to check submitted manuscripts using plagiarism detection software (*iThenticate* or similar). Plagiarism includes the use of another's work—whether ideas, data, text, images, or other media—without proper citation or required permission. This also applies to self-plagiarism, where authors reuse their own previously published material without appropriate citation. Manuscripts found to contain plagiarism will be rejected. If plagiarism is identified post-publication, corrective measures will be taken under COPE's Ethical Guidelines for Peer Reviewers

Article Retraction Policy

The Turkish Journal of Archaeological Sciences is committed to academic integrity and will investigate ethical concerns regarding submitted or published articles. If ethical violations or copyright infringements are suspected, the journal will initiate a review process and follow COPE's retraction procedures as necessary.

If an author wishes to withdraw their manuscript after submission, acceptance, or publication, the Editorial Board will process the request promptly. Authors must submit a signed withdrawal request, endorsed by all co-authors, to the journal's official email address (editor@arkeoloji-bilimleridergisi.org). Manuscripts must not be submitted to another journal before receiving formal withdrawal confirmation, as this is considered unethical.

Funding Disclosure

If the research was supported by a grant or other financial resources, authors must disclose this in the manuscript, including relevant grant numbers and project identifiers where applicable.

Ethical Standards and Responsibilities

The Turkish Journal of Archaeological Sciences aims to support the objective and reputable dissemination of knowledge. Peer-reviewed publications represent the application of scientific

methodology, and all stakeholders—authors, readers, researchers, publishers, reviewers, and editors—must adhere to ethical standards. Manuscripts should use inclusive language that is free from bias based on sex, race or ethnicity, etc. (e.g., “he or she” or “his/her/their” instead of “he” or “his”) and avoid terms that imply stereotypes (e.g., “humankind” instead of “mankind”). The ethical duties and responsibilities outlined herein align with open-access policies and the Committee on Publication Ethics (COPE) guidelines.

Protection of Personal Data

Personal data of individuals involved in research published in the Turkish Journal of Archaeological Sciences is protected under the *Law on the Protection of Personal Data*. No personal information of authors will be shared with third parties or external institutions.

Makale Gönderimi ve Yazım Kılavuzu

** Please see below for English*

Makale Kabul Kriterleri

Makalelerin konu aldığı çalışmalar, Arkeoloji Bilimleri Dergisi'nin amaçları ve kapsamı ile uyumlu olmalıdır (bkz.: Amaç ve Kapsam). Buna göre yayım önceliği, makalelerin arkeolojik yorumlamaya katkı sağlayan yeni anlayışlar, disiplinler arası yaklaşımlar, yeni metot ve kuram önerileri ile analiz sonuçlarındadır.

Makaleler Türkçe veya İngilizce olarak yazılmalıdır. Makalelerin yayın diline çevirisi yazar(lar)ın sorumluluğundadır. Eğer yazar(lar) makale dilinde akıcı değilse, metin gönderilmeden önce anadili Türkçe ya da İngilizce olan kişilerce kontrol edilmelidir.

Yazarın Türkçesi veya İngilizcesi akıcı değilse, özet ve anahtar kelimelerin Türkçe veya İngilizce çevirisi editör kurulu tarafından üstlenilebilir.

Her makale, 4000-10.000 sözcük arasında olmalıdır. Metne, 200 kelimeyi aşmayacak uzunlukta Türkçe ve İngilizce yazılmış özet ve beş anahtar kelime eklenmelidir. Özete referans eklenmemelidir.

Metin, figürler ve diğer dosyalar e-posta veya wetransfer yoluyla archaeologicalsciences@gmail.com adresine gönderilmelidir.

Makale Kontrol Listesi

Lütfen makalenizin aşağıdaki bilgileri içerdiğinden emin olun:

- Yazarlar (yazarların adı-soyadı ve iletişim bilgileri buradaki sırayla makale başlığının hemen altında paylaşılmalıdır)
- Çalışılan kurum (varsa)
- E-mail adresi
- ORCID ID

Makalenin içermesi gerekenler:

- Başlık
- Özet (Türkçe ve İngilizce)
- Anahtar kelimeler (Türkçe ve İngilizce)
- Metin
- Kaynakça
- Şekiller, tablolar, vb.
- Ekler (varsa)

Yazım Kuralları

Metin ve Başlıkların Yazımı

- Times New Roman karakterinde yazılan metin 12 punto büyüklüğünde, iki yana yaslı ve tek satır aralıklı yazılmalıdır. Makale Word formatında gönderilmelidir.
- Yabancı ve eski dillerdeki kelimeler italik olmalıdır.
- Ana başlık 14 punto ve bold; sırasıyla alt başlık 12 punto ve bold; bir alt başlık ise 12 punto ve italik yazılmalıdır.
- Başlıklar numaralandırılmamalı, altları çizilmemelidir.
- Başlık ve alt başlıklarda her kelimenin ilk harfi büyük olmalıdır.

Referans Yazımı

Ayrıca bkz.: Metin içi Atıflar ve Kaynakça Yazımı

- Referanslar metin içinde (Yazar, yıl, sayfa numarası) şeklinde verilmelidir.
- Metin içinde aynı parantezdeki çoklu referanslar alfabetik sıraya göre dizilmelidir.
- Referanslar için dipnot ve son not kullanımından kaçınılmalıdır. Bir konuda not düşme amacıyla gerektiği takdirde dipnot tercih edilmelidir.
- Dipnotlar Times New Roman karakterinde, 10 punto büyüklüğünde, iki yana yaslı, tek satır aralıklı yazılmalı ve her sayfa sonuna süreklilik izleyecek şekilde eklenmelidir.

Şekiller ve Tablolar

- Makalenin altına şekiller ve tablolar için bir başlık listesi eklenmelidir. Görsellerde gerektiği takdirde kaynak belirtilmelidir. Her şekil ve tabloya metin içerisinde gönderme yapılmalıdır (Şekil 1 veya Tablo 1).
- Görseller Word dokümanının içerisine yerleştirilmemeli, jpg veya tiff formatında, ayrı olarak gönderilmelidir.
- Görüntü çözünürlüğü basılması istenen boyutta ve 300 dpi'nin üzerinde olmalıdır.
- Görseller Photoshop ve benzeri programlar ile müdahale edilmeden olabildiğince ham haliyle gönderilmelidir.
- Excel'de hazırlanmış tablolar ve grafikler var ise mutlaka bunların PDF ve Excel dokümanları da gönderilmelidir.

Sayıların Yazımı

- MÖ ve MS kısaltmalarını harflerin arasına nokta koymadan kullanınız (örn.: M.Ö. yerine MÖ).
- “Bin yıl” ya da “bin yıl” yerine “... binyıl” kullanınız (örn.: MÖ 9. binyıl).
- “Yüzyıl”, “yüz yıl” ya da “yy” yerine “yüzyıl” kullanınız (örn.: MÖ 7. yüzyıl).
- Beş veya daha fazla basamaklı tarihler için sondan sayarak üçlü gruplara ayırmak suretiyle sayı gruplarının arasına nokta koyunuz (örn.: MÖ 10.500).
- Dört veya daha az basamaklı tarihlerde nokta kullanmayınız (örn.: MÖ 8700).
- 0-10 arasındaki sayıları rakamla değil yazıyla yazınız (örn.: “8 kez yenilenmiş taban” yerine “sekiz kez yenilenmiş taban”).

Noktalama ve İşaret Kullanımı

- Ara cümleleri lütfen iki çizgi ile ayırınız (—). Çizgi öncesi ve sonrasında boşluk bırakmayınız.
- Sayfa numaraları, tarih ve yer aralıklarını lütfen tek çizgi (-) ile ayırınız: 1989-2006; İstanbul-Kütahya.

Kısaltmaların Yazımı

- Sık kullanılan bazı kısaltmalar için bkz.:

Yaklaşık:	yak.	Circa:	ca.
Bakınız:	bkz.	Kalibre:	kal.
Örneğin:	örn.	ve diğerleri:	vd.

Özel Fontlar

- Makalede özel bir font kullanıldıysa (Yunanca, Arapça, hiyeroglif vb.) bu font ve orijinal metnin PDF versiyonu da gönderilen dosyalar içerisine eklenmelidir.

Metin içi Atıflar ve Kaynakça Yazımı

- Her makale, metin içinde atıfta bulunulan çalışmalardan oluşan ve “Kaynakça” başlığı altında düzenlenmiş bir referans listesi içermelidir.
- Metinde atıfta bulunulan tüm çalışmalar “Kaynakça” başlığı altında listelenmelidir.
- Eğer mevcutsa, dergi makaleleri için mutlaka DOI numarası eklenmelidir.
- Metin içi atıf ve kaynakça yazımında APA 7 kuralları geçerlidir:
 - o <https://apastyle.apa.org/style-grammar-guidelines/citations>
 - o <https://apastyle.apa.org/style-grammar-guidelines/references>

Teşekkürler

Varsa teşekkür edilecek kişi ve kurumlar, ana metnin hemen arkasında, Kaynakça’dan önce, Teşekkürler başlığı altında verilmelidir.

Ekler

Arkeoloji Bilimleri Dergisi çalışmayı destekleyici veri setleri, tablo ve şekilleri ek materyal olarak kabul etmektedir. Lütfen çalışmanızı destekleyici ekleri XLSX (veri setleri ve tablolar için), veya Word (şekil ve görseller için) formatında gönderiniz.

Article Submission and Author Guidelines

Article Acceptance Criteria

Submitted articles must fall within the aims and scope of the Turkish Journal of Archaeological Sciences (see: Aims and Scope). Priority in publication is given to articles that contribute new insights to archaeological interpretation, present interdisciplinary approaches, propose new methods and theories, and report analytical results.

Articles must be written in Turkish or English. The author(s) are responsible for translating the manuscript into the language of publication. If the author(s) are not fluent in the manuscript's language, the text should be reviewed by a native speaker of Turkish or English before submission.

If the author(s) are not fluent in Turkish or English, the editorial board may undertake the translation of the abstract and keywords into Turkish or English.

Each article should be between 4,000 and 10,000 words. The manuscript must include an abstract in both Turkish and English, not exceeding 200 words, and five keywords. The abstract should not include references.

The text, figures, and other files should be submitted via e-mail or WeTransfer to:
archaeologicalsciences@gmail.com

Article Checklist

Please ensure your manuscript includes the following information:

- Authors (the authors' full names and contact details should be provided in this order directly below the article title)
- Affiliation (if applicable)
- E-mail address
- ORCID ID

The manuscript must include the following components:

- Title
- Abstract (in Turkish and English)
- Keywords (in Turkish and English)
- Main text
- References
- Figures, tables, etc.
- Supplementary materials (if any)

Formatting Guidelines

Text and Headings

- The text must be written in Times New Roman, 12-point font, justified alignment, and single-line spacing. The article must be submitted in Word format.
- Words in foreign and ancient languages should be written in italics.
- The main title should be 14-point and in bold; subheadings should be 12-point and in bold; lower-level subheadings should be 12-point and italic.
- Headings should not be numbered or underlined.
- The first letter of each word in titles and subtitles should be capitalized.

Referencing Guidelines

See also: In-Text Citations and Reference List Formatting

- References must be cited in the text using the following format (Author, year, page number).
- Multiple references within the same parentheses should be listed in alphabetical order.
- The use of footnotes and endnotes for references should be avoided. If necessary, footnotes may be used for explanatory notes.
- Footnotes must be written in Times New Roman, 10-point font, justified alignment, and single-line spacing, and should be added at the bottom of each page, numbered continuously.

Figures and Tables

- A list of figure and table captions must be included at the end of the article. Sources for images should be cited when necessary. Each figure and table must be referenced in the text (e.g., Figure 1 or Table 1).
- Images must not be embedded in the Word document; they should be submitted separately in JPG or TIFF format.
- Image resolution must be at least 300 dpi at the intended print size.
- Images should be submitted in their original, unaltered form, without manipulation in Photoshop or similar software whenever possible.
- If tables or graphs have been prepared in Excel, both the PDF and the original Excel files must also be submitted.

Writing of Numbers

- Please use the abbreviation BCE without periods (e.g., BCE, not B.C.E.).
- Please use "... millennium" rather than variations such as "thousand years" (e.g., 9th millennium BCE).
- Please use "century" instead of other abbreviations (e.g., 7th century BCE).
- For dates with five or more digits, please use a dot to separate groups of three digits counting from the right (e.g., 10.500 BCE).
- Please do not use a dot in dates with four or fewer digits (e.g., 8700 BCE).
- Please write out numbers between zero and ten in words rather than numerals (e.g., "eight renewed floors" instead of "8 renewed floors").

Punctuation and Use of Symbols

- Please prefer em dashes (—) for parenthetical sentences. Do not leave a space before or after the dash.
- Please use a hyphen (-) to separate page numbers, dates, and place ranges: 1989-2006; Istanbul-Kütahya.

Abbreviations

- Commonly used abbreviations:

Approximately:	approx.	Circa:	ca.
See:	see	Calibrated:	cal.
For example:	e.g.	And others:	et al.

Special Fonts

If a special font has been used in the article (Greek, Arabic, hieroglyphic, etc.), the font file and a PDF of the original text must also be included among the submitted files.

In-Text Citations and Reference List Formatting

- Each article must include a reference list under the heading “References,” consisting only of works cited in the text.
- All works cited in the text must be listed under the “References” heading.
- Where available, a DOI number must be included for journal articles.
- APA 7 guidelines apply to both in-text citations and the reference list:
 - o <https://apastyle.apa.org/style-grammar-guidelines/citations>
 - o <https://apastyle.apa.org/style-grammar-guidelines/references>

Acknowledgements

If applicable, individuals and institutions to be acknowledged should be listed immediately after the main text and before the References under the heading “Acknowledgements.”

Supplementary Materials

We accept supporting datasets, tables, and figures as supplementary materials. Please submit supplementary materials in XLSX format for datasets and tables, or in Word format for figures and images.